

Súd: Okresný súd Košice I
Spisová značka: 38C/96/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7113208430
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 10. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jarmila Centková
ECLI: ECLI:SK:OSKE1:2018:7113208430.12

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Košice I. sudcom JUDr. Jarmilou Centkovou v spore žalobcov: X/ N.i právne zastúpení JUDr. Janou Závodskou, advokátkou so sídlom Alžbetina 3, 040 01 Košice proti žalovanej: P. o nahradenie vyhlásenia vôle na uzavretie kúpnej zmluvy

rozhodol:

I. Žalobu z a m i e t a .

II. Žalovaná m á nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, ktoré zaplatia žalobcovia 1/ až 3/ na účet právneho zástupcu žalovanej do 3 dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým súd rozhodne o výške tejto náhrady.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobcovia 1/ až 3/ sa žalobou doručenu tunajšiemu súdu 10.4.2013 domáhali, aby súd nahradil prejav vôle žalovanej ako predávajúcej na Kúpnej zmluve so žalobcami, ako kupujúcimi o prevode spoluvlastníckych podielov na parcelách evidovaných na I. a to v znení Kúpnej zmluvy, ktorá tvorí súčasť rozsudku.

2. Svoj návrh žalobcovia 1/ až 3/ odôvodnili tým, že Kúpnymi zmluvami zo dňa XX.X.XXXX (vklad bol povolený XX.X.XXXX . pod P. a zo dňa XX.XX.XXXX (vklad bol povolený dňa XX.X.XXXX pod P.) uzatvorenými medzi bývalou podielovou spoluvlastníčkou na strane predávajúcej (pani X. a žalovanou (súčasná podielová spoluvlastníčka) na strane kupujúcej, došlo k prevodu spoluvlastníckeho podielu vo výške 5/8 z celku na nehnuteľnostiach a to („ďalej v texte len „nehnuteľnosti“):

- pozemok L.- L.

- pozemok L.- L.- L.- L.- a vo výške spoluvlastníckeho podielu 1/8-ina v pomere k celku na parcele K. Žalobcovia boli v čase prevodu podielovými spoluvlastníkmi, každý po 1/8-ine v pomere k celku, avšak zo strany predávajúcej im nebola „nehnuteľnosť“ ponúknutá vopred, ako podielovým spoluvlastníkom. Preto dňa 24.1.2013 vyzvali žalovanú, aby im z titulu porušenia zákonného predkupného práva odpredala neoprávnene nadobudnuté „nehnuteľnosti“ za rovnakých podmienok, za akých ich nadobudla. Na túto výzvu žalovaná reagovala dňa 5.2.2013 tak, že sa cíti byť oprávnenou vlastníčkou ako osoba blízka pani Y. že si je vedomá predkupného práva podielových spoluvlastníkov, a ponúkla im svoj spoluvlastnícky podiel za trhovú cenu 40 EUR/m². Žalobcovia tiež poukázali aj na ustálenú judikatúru napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 3Cdo 262/2009 zo dňa 28.10.2010, 5Cdo 211/2009 zo dňa 31.8.2010, rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 22Cdo 831/2000.

3. Žaloba bola žalovanej doručená dňa 19.4.2013. K žalobe sa vyjadrila písomným podaním doručeným súdu 17.6.2013, navrhla žalobu zamietnuť a priznať jej náhradu trov konania s odôvodnením, že predkupné právo vzniká zo zákona v prípade prevodu spoluvlastníckeho podielu, iba že ide o prevod blízkej osoby, pričom žalovaná sa starala o L. (prevodcu) minimálne po dobu 10 rokov v čase, keď bol ťažko chorá, keď potrebovala osobnú starostlivosť a pomoc, boli si veľmi blízkymi osobami, žalovaná pre ňu zabezpečovala nákupy, starala sa o lekárske vyšetrenia, v neposlednom rade v ťažkých obdobiach

musela, vzhľadom na situáciu, byť s prevodkyňou aj 3x denne, obstarávala jej stravu, varila, dávkovala lieky. Toto všetko vykonávala, pretože bola vlastne členom jej rodiny, prichádzala k nej po práci, pripravovala jej stravu, bola silná diabetička. Všetky tieto úkony nerobila žalovaná za odplatu, ale ako členka rodiny, starala sa o prevodkyňu, pretože vzťahy medzi nimi boli obdobné rodinným vzťahom. Tieto skutočnosti boli a sú všetkým žalobcom známe, a podanie žaloby z ich strany je prekvapujúce a vyslovene motivované zisťovacím cieľom. Bolo to práve a len žalovaná, ktorá sa postarala o pohreb prevodkyne a žalobcovia neprejavili žiadnu snahu riešiť tieto veci. Napokon dodala, že v čase prevodu pozemkov žalobcovia vedeli o týchto skutočnostiach, boli s nimi uzrozmenejší a súhlasili minimálne konkludentným spôsobom.

4. Prvoinštančný súd vo veci rozhodol dňa 26.10.2016 tak, že žalobu zamietol a žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

5. Proti tomuto rozhodnutiu sa odvolali žalobcovia, o čom Krajský súd v Košiciach, ako súd odvolací rozhodol dňa 23.4.2018 tak, že zrušil rozsudok a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie s odôvodnením, že išlo o nedôsledné a tým predčasné vyhodnotenie skutkového stavu veci súdom prvej inštancie majúce dopad na predčasné právne posúdenie veci, keďže súd prvej inštancie nevyhodnotil všetky dôkazy viažuce sa k predmetu konania, čo bude povinnosťou súdu prvej inštancie po zrušení a vrátení veci, s ich vykonaním, vyhodnotením v súlade s ust. § 191 a nasl. CSP so zreteľom na ustálenú rozhodovaciu prax súdov v zmysle učeného právneho posúdenia veci (§ 391 ods. 3 CSP). K výkladu ust. § 116 OZ odvolací súd uviedol, že právna úprava vo všeobecnosti rozlišuje príbuzenské právne vzťahy na pokrvné a vzťahy založené na rozhodnutiach, ktoré sa z hľadiska práva považujú za vzťahy v zásade obdobné, ako pokrvné vzťahy s tým, že tieto vzťahy označuje zákon ako vzťahy „obdobné“ iba z dôvodu, že výnimočne je možné tieto vzťahy na základe rozhodnutia zrušiť (viď ust. § 77 a nasl., § 107 Zákona o rodine), t.j. ide o vzťahy založené napr. na osvojení a to s poukazom aj na ustálenú judikatúru súdov (viď rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo/262/2009 zo dňa 28.10.2010, 5Cdo/211/2009 zo dňa 31.8.2010, rozsudok NS ČR sp. zn. 22Cdo/831/2000, rozsudok Krajského súdu v Košiciach 5Cdo/418/2016, uznesenie Ústavného súdu SR II ÚS 186/2012 zo dňa 21.6.2012, Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16Co/281/2015 zo dňa 21.4.2015 a ďalšie).

Z vykonaných dôkazov vyplynul tento s k u t k o v ý stav :

6. Dňa 10.3.2010 Y. (podielová spoluvlastníčka) ako predávajúca a žalovaná, ako kupujúca uzavreli Kúpnu zmluvu na prevod nehnuteľností evidovaných na liste vlastníctva K.- L. o výmerQ.-orná pôda

- parc.číslo XXX. o výmere XXXmX-orná pôda
- parc.číslo XXX/X . o výmere XXXmX-orná pôda
- parc.číslo XXX/X . o výmere XXXmX-orná pôda
- parc.číslo XXX/X . o výmere XXXmX-orná pôda
- parc.číslo XXX/X o výmere XXXmX-orná pôda
- parc.číslo XXXX/X o výmere XXXmX-orná pôda
- parc.číslo XXXX/X o výmere XXXmX-orná pôda
- parc.číslo XXXX/X o výmere XXXmX-orná pôda
- parc.číslo XXXX/X o výmerQ.-orná pôda

v časti B1 v podiele 1/2

v časti B5 v podiele 1/8.

Ako aj nehnuteľností evidovaných na Správe katastra W. Všetky pozemky boli prevedené za cenu určenú dohodou zmluvných strán v čl. III. vo výške 1 EUR. Vklad vlastníctva bol správou katastra povolený dňa XX.X.XXXX poJ.

7. DñH. predávajúca Y. a žalovaná uzavreli ďalšiu Kúpnu zmluvu, ktorej predmetom bol prevod nehnuteľností evidovaných Správou katastra W. ako parcely registra „,

- parc.číslo XXX/X. o výmere XXXmX-orná pôda
- parc.číslo XXX/X o výmere XXXmX.-orná pôda

v časti B1 v podiele 1

v časti B5v podiele1/8

za dohodnutú kúpnu cenu 1 EUR. Vklad vlastníctva bol správou katastra povolený dňa XX.X.XXXX pod P.

8. Ako vyplýva z Listu vlastníctva K. sú v podielovom spoluvlastníctve žalovanej vo veľkosti podielu 5/8, žalobkyne 3/ vo veľkosti podielu 1/8, žalobcu 1/ vo veľkosti podielu 1/8 a žalobkyne 2/ vo veľkosti podielu 1/8.

9. Ako vyplýva z výpisu z Listu vlastníctva K. sú zapísané v podielovom spoluvlastníctve žalovanej vo veľkosti podielu 5/8, žalobkyne 3/ vo veľkosti podielu 1/8, žalobcu 1/ vo veľkosti podielu 1/8 a žalobkyne 2/ vo veľkosti podielu 1/8.

10. Na liste vlastníctva K. zapísaný v podielovom spoluvlastníctve žalobkyne 3/ vo veľkosti podielu 1/8, žalobcu 1/ vo veľkosti podielu 1/8, žalobkyne 2/ vo veľkosti podielu 1/8, žalovanej vo veľkosti podielu 1/8, T.od B5 vo veľkosti podielu 1, T. G. bod B6, vo veľkosti podielu 1.

11. Právna zástupkyňa žalobcov 1/ až 3/ dňa 21.1.2013 vyzvala žalovanú, aby nadobudnuté spoluvlastnícke podiely na liste vlastníctva č. XXXX v k.ú.: W. na liste vlastníctva č. XXXX pre k.ú.: W. ponúkla na kúpu za rovnakých podmienok, za ktorých nadobudla od pôvodnej vlastníčky Y. s poukazom na § 140 Občianskeho zákonníka, nakoľko podieloví spoluvlastníci majú predkupné právo, ibaže ide o prevod blízkej osobe. Z citovaného ustanovenia zákonného je teda zrejmé, že nadobudnutý spoluvlastnícky podiel mala panN. najprv ponúknuť v písomnej forme spoluvlastníkov k čomu nedošlo, čím bolo porušené zákonné predkupné právo.

12. Žalovaná vo vyjadrení zo dňa 1.2.2013 uviedla, že Y. na ňu previedla „nehnutelnosti“ ako dar z vďaky za dlhoročnú starostlivosť a opateru, poznali sa od roku 1980, od kedy sa začali pravidelne stretávať, a ich vzájomný vzťah bol od počiatku vzácny, vrúcny a maximálne úprimný až do smrti menovanej. Y. im spočiatku pomáhala so strážením detí, vzájomne sa navštevovali, ich deti ju (pozn. súdu, Y. oslovovali babka. Neskôr, keď pani X. začali ubúdať sily a zdravie, sa žalovaná ako jediná začala o ňu starať, zabezpečovala jej komplexnú starostlivosť, t.j. zabezpečovala pre ňu nákupy, varenie, návštevy medicínskych zariadení (odvoz, dovoz, objednávania), zabezpečovala pre ňu úradné a administratívne činnosti, napr. odbor sociálnych služieb W. Počas tejto starostlivosti sa ich vzťah ešte viac prehĺbil a bola najbližšou osobou pani X. bola na nej psychicky a fyzicky závislá, spolu prežívali rodinné úspechy, osobné sklamaná, či choroby. Ponúkla spoluvlastníkom na základe ich predkupného práva „nehnutelnosti“ za trhovú cenu vo výške 40 EUR/1m².

13. Právna zástupkyňa žalobcov 1/ až 3/ písomným podaním doručeným súdu 22.1.2014 doručila súdu opravenú kúpnu zmluvu, ktorá by mala tvoriť súčasť rozsudku o opravené údaje podľa rozhodnutia katastra o oprave chyby v katastrálnom operáte E. v. t.j. o nové parcely a zmeny výmer starých parciel na liste vlastníctva K., rovnako aj o nové parcely a výmery starých parciel na liste vlastníctva K.14. Na pojednávaní dňa 28.2.2014 žalobca 1/ vo svojej výpovedi uviedol, že k žalovanej nemá žiaden vzťah, nie sú v žiadnom príbuzenskom ani v inom vzťahu, je to jeho suseda, poznajú sa dlhodobo, stretával ju na ulici, pozdravili sa, okrem toho pracovala pred rokmi v detskej nemocnici, ako jeho manželka, aj preto ju pozná. Potvrdil, že žalovaná navštevovala Y. ale nevedel z akého dôvodu, a ani ako dlho. Nebohá pani Y. bola jeho teta. Žalobca 1/ uviedol, že býval určitý čas v W. iba niekoľko domov od domu tety, potom som sa odsťahoval na určitý čas preč, ale v súčasnosti opätovne po niekoľko dní v týždni býva P. S tetou nemal zlý vzťah, vychádzali spolu formálne, vo všeobecnosti v ich rodine sa neudržiavali blízke vzťahy, ale určite nemali žiadne zlé vzťahy, pri stretnutí sa slušne pozdravili, čo bolo asi tak všetko. Bližší vzťah nemali s tetou preto, že jeho otec a manžel Y.j boli súrodenci, pričom jeho otec žil neďaleko B.reto sa nestretávali často, iba raz ročne, porozprávali sa, žalobca s tetou nemal blízky vzťah, bol už z druhej generácie, preto nemali veľa spoločného, ale bola to jeho príbuzná. Ich vzťah bol formálny, ale nikdy medzi nimi nebolo žiadne napätie. Kým žil strýko, občas mu pomohol v záhradke, keď ho o to strýko požiadal, s tetou sa takto nerozprával, teta ho nikdy o žiadnu pomoc nepožiadala. Oni (mali veľkú záhradu a v čase, keď ešte žil jej manžel, žalobca k nim chodil občas pomáhať, pestovali zeleninu, kvety, ktoré potom predávali na trhu na sídlisku J. neregistroval od kedy bola teta X. chorá, videl ju prejsť po dedine, a cez tieto skutočnosti vnímal zdravotný stav Y., z čoho usúdil, že je pohyblivá, preto nepredpokladal, že nemá nejaké vážne ťažkosti. Preto nesúhlasil s tvrdením žalovanej, že sa o ňu desať rokov starala a že bola chorá a odkázaná na starostlivosť v posledných desať rokov, pretože v tom období videl tetu X. zhruba dva - tri krát na záhrade, jeho známi ju videli na trhovisku predávať zeleninu a kvety. Podľa jeho tvrdenia mohla byť jeho teta chorá a odkázaná na pomoc až nejaké dva - tri roky pred smrťou, ale ani toto tvrdenie nevedel potvrdiť čo do trvania a rozsahu. Žalobca uviedol, že teta od neho žiadnu pomoc nikdy nepýtala, ani sa mu nikdy neozvala, z čoho usúdil, že keďže bývala šesť domov od neho, tak keby ju potrebovala, tak ho osloví. Určite by jej bol pomohol, rovnako, ako jeho manželka, ktorá je lekárkou. Nikdy ju neodprevádzal do zdravotníckeho zariadenia, ani jej inak nepomáhal. A nevedel povedať, ani kde, kedy a s kým jeho teta trávila sviatky, ale rovnako, ako aj jeho ďalší strýcovia a tety, ktorých má, po nikom doposiaľ nepátral, ako trávia svoje sviatky. Namietal, že by bol on, alebo jeho mama, ktorá už v súčasnosti nežije, ale v tom čase ešte žila, vedeli o plánovanom prevode nehnuteľností, pretože určite by to takto nenechali, dozvedeli sa o tom až na konci roka 2012, kedy ich oslovila realitná kancelária, ktorá mala záujem odkúpiť časť pozemkov pre svojho klienta, preto sa o pozemky začal zaujímať.

15. Na pojednávaní dňa 28.2.2014 vypovedala aj žalobkyňa 3/, ktorá vo veci uviedla, že s tetou Y. sa veľa rokov vôbec nestretávali, až od roku 2000 sa začali stretávať s jej manželom Y. a základe čoho spoznali aj tetu a zblížili sa s ňou, odvtedy boli v kontakte dosť často, hlavne jej mama. A najviac to bolo po smrti Y. po roku 2001, kedy sa síce nie až tak často navštevovali, ale často spolu telefonicky rozprávali a vedeli o sebe navzájom veľa aj osobných vecí, pričom sa teta Julka netajila tým, že sa často stretávala so žalovanou a s jej rodinou. Uviedla, že sa spoznali na trhovisku, kedy W. hľadali opateru k svojim dvom vtedy ešte malým deťom, teta Julka sa im ponúkla, že im pomôže, starala sa im o deti, preto aj keď W. poskytli tete Julke nejakú pomoc v čase jej choroby, tak to robili za odplatu za to, že sa im ona starala o ich deti, ale aj to bolo iba za posledné mesiace pred smrťou Y., nie dlhodobo. Potvrdila, že jej teta sa starala o deO. ako babka o svoje vnúčatá, a teda, cez deň boli u nej doma, dávala im jesť, starala sa o nich a W. mohli chodiť do práce. Pár mesiacov pred smrťou teta ešte nebola pripútaná na lôžko a odkázaná na starostlivosť žalovanej, až pred smrťou ju dali do nemocnice. Teta od roku 2001 až do svojej smrti nemala problémy, nesťažovala sa na nič mame žalobkyne pani Y., nežiadala ju o pomoc, sama ešte chodila na trh, sama sa o seba starala, ešte rok pred smrťou sama cestovala za svojím bratom U. Žalobkyňa osobne nepoznala zdravotný stav Y. hovorila jej o ňom jej mama. Žalobkyňa vypovedala, že sa domnieva, že teta trávila sviatky s W. lebo by sa to podľa nej „patrilo“. Uviedla, že stav na liste vlastníctva nepreverovali, dozvedeli sa o vlastníctve žalovanej až potom, ako ich oslovila realitná kancelária.

16. Žalobkyňa 2/ na pojednávaní dňa 6.5.2014 vo svojej výpovedi uviedla, že Y. a manželka jej strýka, stretávali sa len občas. Strýko (pozn. súdu Y.) s manželom žalobkyne chodili spolu na hokej, futbal, a spoločne chodili zhruba 15-rokov a viac dozadu aj na dovolenky do Rumunska, do Tatier, do Východnej, kedy sa správali ako jedna rodina, mali medzi sebou veľmi dobré vzťahy po určitú dobu, t.j. stretávali sa len počas dovoleniek, neskôr ich vzťah prestal byť taký intenzívny, od istej chvíle sa potom ujo začal z týchto akcií ospravedlňovať a priateľstvo sa ako by rozbitlo. Uviedla, že nebýva v W., preto ani nevedela o tom, že ujo alebo aj teta boli chorí a keď ich chceli po určitom čase navštíviť, tak sa dozvedela, že teta si to nepraje, nevedela prečo a kontakt medzi nimi už v tom čase nebol žiaden. Po smr. nemali žiaden kontakt s Y. O vzťahu medzi tetou Y. žalovanou nič bližšie nevedela povedať.

17. Svedkyňa Y. a pojednávaní dňa 6.5.2014 vo svojej výpovedi uviedla, že U. mala dobrý vzťah, väčšinou si telefonovali, osobne sa stretávali málo. Na návštevy k X. svedkyňa nechodila, rozprávali sa s Y. eď za ňou prišla na rolu. A nestretávali sa ani na žiadne výročia, či sviatky. V telefonátoch jej Y. hovorila aj o žalovanej, ale nie v dobrom, napríklad aj o tom, že keď zomrel jej manžel (Y.), tak jej vraj žalovaná zobrala traktor ako pamiatku na jej manžela, neskôr jej vraj žalovaná zobrala aj auto s tým, že ju bude vozit' každý deň na trh, ale nestalo sa tak. Y. sa jej sťažovala, že žalovaná ju nevozila autom na trh, ale auto už nechcela vrátiť. Ďalej svedkyňa uviedla, že Y. jej zavolała potom, ako ju pani W. požiadala o predaj kúska záhrady vraj pre syna Vladka, aby si mohol postaviť dom, pričom Y. najprv nechcela, neskôr to odobrila, išli na geodéziu, kde Y. zistila, že vraj celý dom už predala, o čom vraj vôbec nevedela. Ďalej uviedla, že ona napísala bratovi Y. U. o tom, čo jeho sestra všetko urobila, na čo jej odpovedal, že Y. po predaji z pozemkov v W. doniesla kopu peňazí s tým, aby ich on ich odložil. Keď potom prišli na pohreb manželovi Y. povedal, že dom bol prázdny, a že pravdepodobne ho vypratala žalovaná. Svedkyňa tvrdila, že žalovaná neopatrovala Y. opatrovala ju opatrovatel' W. jej nosili stravu a potom ju len odpratala do nemocnice. Svedkyňa nevedela nič bližšie vypovedať o zdravotnom stav. pamätala si len na to, že jej telefonovala, že ju strašne bolia na nohy, ale nevedela o tom, že bola chorá. O prevode parciel na žalovanú sa dozvedela potom, ako chcela so svojím manželom prepísať majetky na svoje deti.

18. Na pojednávaní dňa 6.5.2014 vypovedala žalovaná o tom, že s Y. sa poznala od roku 1987, kedy hľadala pestúnku pre svojho syna, skontaktovali sa a dohodli sa potom, ako to odsúhlasil aj jej manžel, Y.. O dieťa sa X. tarali asi 1 a pol roka, oni sami nemali deti, starali sa oňho šesť hodín denne takže sa medzi nimi vyvinul veľmi pekný vzťah, skoro až rodinný, napríklad každú nedeľu i cV. pozývali na kávu, každý deň sa stretávali, každé narodeniny, každé meniny, každé sviatky sa obdarúvali a strávili spoločne. Starali sa aj oni C. omrel v roku 1999. Namietala tvrdenie žalobkyne v 2. rade o tom, že v roku 1980 sa p. Y. stretával s jej rodinou na športových aktivitách, chodil na dovolenky s tým, že naopak tvrdil, že sa už nadovolenkoval dosť. Žalovaná uviedla, že odkedy spoznala H. na návštevách u nich nevidela žiadnu ich rodinu. Uviedla, že ani nie je pravdou, že by X. chodili na trhy do Spišskej Novej Vsi alebo do Popradu, chodili len do Košíc. Ďalej uviedla, že Y. nezomrel večer, ale ráno. Šesť týždňov pred smrťou ho v nemocnici navštívila jeho nete, ale keďže o ňom nič nevedela, tak sa rozhodol, že ich o svojom zdravotnom stave ani nebude informovať, v tom čase bol už jeho zdravotný stav veľmi vážny, starala sa oňho len žalovaná so svojím manželom, mu poskytoval konzultácie, zdravotnícke kontakty, chodil s nim na kontroly, mu každý deň nosila do nemocnice stravu. Potom mu zdravotnícky personál oznámil, že

ho odovzdávajú do domácej starostlivosti, pani Juliana bola z toho zúfalá, ale žalovaná s manželom jej povedali, že ho berú domov a pomáhali ďalej tak, že žalovaná mu naďalej nosila stravu, manžel mu chodil pichať injekcie. Uviedla, že L. sa pred svojou smrťou vyjadril potom, ako prišla k nim tak, že „už môžem zomrieť, už prišla p. W. ona všetko zariadiť“ a po konzultáciách s Y. aj zariadila jeho pohreb. K vzťahu jej detí k X. uviedla, že mali veľmi, veľmi dobrý vzťah, Y. olali babka, tento vzťah bol naozaj úprimný a vzájomný, ako rodina spolu všetko konzultovali a robili. O zdravotnom stave Y. žalovaná vypovedala, že okolo roku 1990 bola u nej zistená veľmi silná cukrovka a veľmi vážna alergická porucha, pričom len žalovaná a jej rodina sa o ňu starali, chodila k nej, s ňou na vyšetrenia, a samotná Y. ju uvádzala lekárom do správy ako kontaktnú osobu, po návrate z nemocnice jej žalovaná dávkovala lieky podľa predpisu lekárov. Žalovaná uviedla, že nie je pravdou, že by Y. estovala za svojim bratom U., pretože od smrti svojho manžela (1999) už nikam necestovala a ani to, že po smrti manžela auto darovala im, pretože ho darovala svojmu bratovi P. o sa týka jej domu, tak tento v roku 2011 v zime darovala svojim súrodencom, pričom si podľa vlastnej vôle vybrala iba troch súrodencov zo siedmych, boli to U. Títo traja súrodenci jej v roku 2011 keď im žalovaná odovzdávala darovacie zmluvy ohľadne domu odsúhlasili zámer, aby na žalovanú previedla svoje pozemky, o ostatných nevedela v tejto súvislosti nič. V súvislosti s kúpou časti pozemku pre svojho syna uviedla, že po smrti manžela prišlo za Y. viacero ľudí zo záujmom odkúpiť záhradu, preto jej žalovaná ponúkla, že jej syn Vladko odkúpi časť pozemku vo výmere 4,5 ára, s čím Y. súhlasila, ale zistilo sa, že na svojom mene vlastne nič nemá, čo bol pre ňu veľký šok. Následne bola podaná žaloba voči tým, ktorí pozemok nadobudli, a na základe rozhodnutia súdu sa pozemky vrátili späť na jej meno, a až potom odkúpil jej syn časť pozemku od Y. Žalovaná uviedla, že po celý čas ich vzájomného vzťahu s Y. ktorý sa vyvíjal zhruba 30 rokov sa starali nielen o jej psychické, ale aj o fyzické zdravie a mali záujem, aby bolo všetko v poriadku, nebola to žiadna ich povinnosť, starostlivosť o Y. bola nielen namáhavá, ale aj psychicky náročná. Žalovaná jej pomáhala tak, že chodila predpisovať pre ňu lieky, chodila jej variť nielen cez týždeň, ale aj cez víkend, neskôr pre ňu zabezpečila donáškovú službu na donášku stravy pretože chodila do práce, ďalej jej zabezpečila opatrovatelku na dve hodiny, ako to chcela Y., pričom ona mohla mať opatrovatelku až 24 hodín denne, ale chcela ju mať len na dve hodiny. Dokonca, keď za ňou prišiel na návštevu brat U. tak navarila aj pre neho. Žalovaná vypovedala, že každý deň ráno telefonicky skontrolovala Y. či je v poriadku, keď sa jej niekedy zdalo že nie je v poriadku, šla k nej osobne, alebo poslala syna, raz napríklad nedvíhala telefón, nikoho nespoznávala, preto sa za ňou išiel pozrieť osobne, a zavolať k nej sanitku, inokedy požiadala susedu panN. V prípade potreby jej vybavovala nemocnicu, napr. na neurológiu k T. kde zistili, že má rozvrátené vnútorné prostredie, o tri dni potom sa už dala do poriadku, alebo potom, ako jej zlyhalo srdce bola opäť v nemocnici, potom ležala na ortopedickom oddelení, pretože nevládala chodiť, v tom čase začala opäť blúzniť, mala zvláštne stavy, keď napríklad jogurt vylievala do kabelky, ale dostala sa z toho a vrátila sa domov. Žalovaná uviedla, že najväčšiu vďaka za starostlivosť o Y. o jej manžela dostali od ich krstných detí, od p. P.19. Ako vyplýva z rozhodnutia Štátne notárstva W. zo dňa 21.10.1982 pod číslom konaniH.o nebohej T. nadobudol dedič Y. podiel v celosti k podielu poručiťky so zaviazanosťou, že v prípade výkupu vyvlastnenia alebo iného speňaženia i čo i len z časti zo zdedených nehnuteľnosti vyplatí spoludedičom a to T. rod. X. Y.i do 60 dní po obdržaní finančnej náhrady ich zákonné podiely a to nehnuteľnosti zapísané v k.ú.: W.20. Na pojednávaní dňa 31.10.2014 právna zástupkyňa žalobcov poukázala na skutočnosť, že rozhodnutie Štátneho notárstvH.- mesto zo dňa 21.10.1982 bolo to rešpektované, pretože Y. vyplácala žalobcov z pozemkov ktoré nadobudli, pretože ani žalovaná, a ani jej manžel nemohli disponovať voľne s týmito pozemkami, mali povinnosť vyplatiť zákonné podiely pre odstupujúcich dedičov.

21. Na pojednávaní dňa 31.10.2014 vypovedal ako svedok N. ktorý uviedol, že žalovanú a jej manžela pozná osobne zhruba 15 rokov, ale zhruba 30 rokov ich poznal z rozprávania svojich krstných rodičov, s ktorými telefonoval pravidelne jedenkrát mesačne a občas sa aj navštevovali. Na základe toho zistil, že rodina W. sa starala už aj o nebohého Y. le následne aj o krstnú mamu Julianu, čo nedokázal nikto z ich blízkych. Svedok uviedol, že rodinu W. v určitom význame slova adoptovali, pretože rozprávali o zážitkoch ich detí, o ich vzájomnej pomoci, napr. aj o tom, ako pán X. štiepiť stromy. Potvrdil, že JD. bola odkázaná na pomoc W. ktorí jej aj pomáhali, avšak o rodinných príbuzných ani z rozprávania Y. nič nevedel. Ohľadne majetkových záležitostí mu krstná mama Y. povedala potom, ako už bol vysporiadaný dom tak, že ona sa panN.j a jej rodine za ich osobnú starostlivosť odvdáčí. Svedok ďalej uviedol, že starostlivosť žalovanej vo vzťahu W. spočívala v tom, že na ňu denne dozerali, napr. syn žalovanej ju jedno ráno našiel v kóme, a hneď to riešili, ďalej jej pomáhali aj potom, ako ju prepustili z nemocnice, zabezpečovali jej stravu, opateru, ale aj iné veci, napr. keď vypadlo kúrenie v dome Y., tak aj toto zabezpečovali W. dokonca sa starali aj o psíka a hydinu Y.j, ktorú chovala až do svojej smrti. Svedok nevedel presne časovo ohraničiť, odkedy bola pripútaná na lôžku a potrebovala intenzívnejšiu starostlivosť. Uviedol, že pomáhali jej aj opatrovatelky, ale keďže sa Y. bola dosť svojská osoba, bolo s

ňou ťažko vyjsť v niektorých veciach, tak najviac jej vyhotovovala práve žalovaná, bránila sa tomu, aby jej domácnosť riadil niekto iný. Uviedol, že vie to tom, že rodina W. pomohla Y. pri záchrane jej domu, ktorý následne darovala svojim súrodencom.

22. Zo Zápisnice o vyluchu svedka U. zo dňa 27.3.2015 pod sp.zn.4Cd/2/2014-40 vykonaného dožiadaným súdom (Okresný súd v Námestove) vyplýva, že svedok mal so sestrou dobrý vzťah, navštevovali sa dva - trikrát ročne, telefonovali spolu, väčšinou telefonovala jeho dcéra. O zdravotnom stave a o stave odkázanosti u svojej sestry vedel, vedel že mala cukrovku, problémy z močovými cestami, často sa o týchto problémoch rozprávali. K osobe P. (žalovanej) svedok uviedol, že nakoľko jeho sestra bola bezdetná, tak panN. často opatrovala deti a od detstva sa podieľala na ich výchove. Svedok žalovanú poznal, keď bol u sestry, žalovaná chodievala k Y.j, stávalo sa aj to, že priniesol mäso alebo nejaké iné výrobky z Oravy, s ktorými sa sestra často podelila s pani W., boli to susedia, bývali od seba približne 200 metrov, zo začiatku ich vzťah bol dobrý, boli susedky a kamarátky, ale postupom času sa zhoršil, od svojej sestry vedel, že raz ju panN. žiadala požičať 500,-Sk ale keď ich chcela vrátiť, tak ich panN. odtajila a nevrátila. Svedok uviedol, že sestra k nemu chodievala na návštevy raz do roka, väčšinou v lete, kedy navštívila všetkých svojich súrodencov, ale vyvrátil tvrdenie, že by od neho žiadala úschovu peňazí, aj keď vedel, že mala väčšie množstvo peňazí. Ďalej uviedol, že od svojej sestry Juliany vedel, že k jeho sestre mala ísť bývať neter Júlia (dcéra ich sestry Emílie), no k okolnosti, či neter tam aj skutočne bývala už svedok vypovedať nevedel. Svedok potvrdil, že panN. mala záujem o kúpu záhrady jeho sestry pre svojho syna na stavbu domu, s čím sestra napokon súhlasila. Svedok potvrdil, že od svojej sestry Juliany vedel o tom, že pozemky, každý približne o rozlohe 15-árov previedla na paB. Svedok ďalej uviedol, že jeho švagor, manžel sesO. raz požičal pani W. traktor na zaoranie záhrady, ktorý im nevrátili a museli záhradu rýľovať ručne a aj to, že jeho sestra asi tri týždne pred Vianocami v roku 2011 bývala u sestry Q. ktorá ju opatrovala a mala so sebou väčší obnos peňazí, ale keďže musela podstúpiť operáciu očí v Košiciach, tak si ich zobrala so sebou do Košíc a potom, ako sestra v nemocnici zomrela, tieto peniaze nikto z rodiny viac už nevidel, pričom podotkol, že panN. mala kľúče od domu jeho sestry Juliany.

23. Na pojednávaní dňa 7.4.2015 svedkyňa X., rod. L. vypovedala o tom, že s pani P. sú dlhodobo veľmi dobre známe, poznajú sa z práce a neskôr sa aj ľudsky zblížili, osobne sa však nikdy nenavštevovali, iba pracovne sa často stretávali. Uviedla, že spoznala aY. ktorú navštívila opakovane pred desiatimi rokmi v jej dome (pozn. súdu, t.j. v roku 2005), kedy pripravovala ako novinárka medailón „portréty“ pre regionálne G. L. v rozhovore pre rádio uviedla, že pracovala ako pôrodná asistentka bývalého W. a súčasne sa veľmi pekne vyjadrovala o rodine W. a ich deti nazvala vnúčatá, mala s nimi nadštandardný vzťah. Potvrdila, že deti panN. k nej chodili a že mali veľmi blízky vzťah.

24. Ďalej na pojednávaní dňa 7.4.2015 vypovedala svedkyňa Q. ktorá jej rozprávala, že žalovaná, ale aj celá jej rodina sa o ňu starali, a že v tom mala veľké šťastie, lebo už by nebola žila. Uviedla, že sa stalo, že sa žalovaná nevedela dovolať domov k panN. tak zavolala jej, aby sa išla na ňu pozrieť, čo sa tam deje, tak potom svedkyňa upozornila pani X. na to, aby dvíhala telefón, že sa jej žalovaná nevie dovolať. Svedkyňa potvrdila, že žalovaná s Y. spolu varili, žalovaná jej nakupovala, vozila ju do nemocnice, starala sa o ňu, pretože mala cukrovku, tak sa musel o ňu niekto pravidelne starať a okrem žalovanej u nej nikoho cudzieho nevidela. Uviedla, že Y. síce nebola nevládna, chodila, ale už potrebovala pomoc, a vážne zdravotné problémy mala od smrti svojho manžela. Podľa nej, zhruba 20 rokov k nej určite chodila žalovaná a celá jej rodina. Svedkyňa potvrdila, že okrem toho aj deti žalovanej sa starali o hydinu pani Y. Žalovaná v rámci starostlivosti o Julianu jej delila lieky, preto ju aj telefonicky kontrolovala a keď sa jej nedovolala, tak volala svedkyni, aby som ju išla skontrolovať, či náhodou neodpadla. Svedkyňa ďalej potvrdila, že žalovaná a Y. určite trávili spolu sviatky, aj posledné výročie chystali spolu, kupovali si darčeky si, dokonca sa žalovaná radila aj so svedkyňou, čo by sa pani Y. hodilo ako darček. Okrem toho, aj pohreb zorganizovala žalovaná.

25. Na pojednávaní dňa 24.9.2015 svedok N. vo svojej výpovedi uviedol, že v mestskej časti W.i, kde bývajú strany sporu a kde bývala aj Y. vykonával funkciu starostu v období od roku 2006 do 2014, a odtiaľ vie, že žalovaná aj jej rodina dlhodobo navštevovali rodinu pána X. a tento stav pretrvával až do smrti paB. ktorú občas v rámci plnenia svojich pracovných úloh aj navštívil, od nej mal informáciu o tom, že pani W. jej zabezpečovala starostlivosť, t.j. vybavovala jej prostredníctvom zabezpečenia sociálnej starostlivosti pre občanov nielen stravu, ale aj opatrovateľskú starostlivosť, ale okrem toho aj rodina pani W. jej bola nápomocná. Svedok uviedol, že nemal informácie o tom, aby sa niekto z rodiny zaujímal o zdravotný stav resp. aj o pomoc pre panN. Vedel o tom, že Y. počas posledných rokov bola istý čas nH., ale že dožila v W. K zdravotnému stavu Y. pred jej smrťou svedok uviedol, že P. je klub dôchodcov, ktorého sa ona pravdepodobne pre jej zdravotný stav nezúčastňovala, asi bola menej mobilná. Inak bola

sebestačná, ale aj napriek tomu potrebovala mať dohľad nad sebou, pomoc s nákupmi, návštevami u lekárov.

26. Na pojednávaní dňa 24.9.2015 Y. vo svojej svedeckej výpovedi uviedla, že žalobcovia sú jej rodina a žalovaná je suseda, ktorú poznala keď som chodila na návštevy k svojej tete Y.štie ako dieťa, neskôr aj ako dospelá po smrti jej manžela uY., zhruba pred pätnástimi rokmi (pozn. súdu cca v roku 2000). Teta pochádzala s deviatich detí, mala osem súrodencov, a jedného nevlastného brata a všetci s ňou udržiavali vzťah. Rodina jej pomáhala s prácami na záhrade, na dome, sprvu k nej chodila dva až trikrát do roka, neskôr, keď pracovala v zahraničí, posledných šesť rokov pred jej smrťou tam chodila jedenkrát do roka na týždeň. K vzťahu svojej tete Y. a žalovanej uviedla, že bol dobrý, rozumeli si, teta ju mala rada, a aj jej deti. Od decembra 2010 do marca 2011 teta bývala u jej mamF.tože ju prepustili z nemocnice a nemal sa kto o ňu tu starať a bolo nákladné a ťažké dochádzať za ňou J., preto si ju jej mama zobrala k sebe. Dovtedy však bola často v nemocnici, pretože už jej nedovoľoval jej zdravotný stav kvôli srdcu a cukrovke zostať doma. V apríli 2011 mala ísť na operáciu so šedým zákalom a krátko potom zomrela. Predtým ako išla teta Júlia do nemocnice mala opatrovateľky zhruba na štyri hodiny denne, ale vedela chodiť po izbe, vedela si dávkovať lieky, bola dosť čulá, ale tešila sa domov, pretože ju to ťahalo domov. Potvrdila, že sama videla a teta jej to aj potvrdila, že žalovaná sa vždy po práci zastavila u nej aby sa jej pýtala čo je nové a ako sa má, a keď jej bolo zle, zavolała záchranku. Stalo sa, že od nej odišiel domov brat U., večer k tete prišla svedkyňa, tak záchranka pred jej domom už stála, pretože ju zavolała pani W. a pani P. svedkyňa uviedla, že sa oslovovali pani X. čo bolo milé a dôstojné, Y. bola rada, že vedela od susedy informácie, pretože iní susedia ju nenavštevovali, pomáhali si aj v dobrom aj zlom, poznali sa veľmi dobre, vedeli si, čo si k sebe navzájom môžu dovoliť.. pomohla tete s domom, o ktorý prišla podvodom a za odplatu teta jej darovala stavebný pozemok na svojej záhrade pre jej syna, o čom jej teta povedala, že to nebol celkom darovaný pozemok, pretože pani W. jej vyplatila nejakú sumu, ktorú jej teta spätne vrátila. Svedkyňa potvrdila, že na oslave 80-tku tety Júlie bola celá rodina, vrátane W., ale k iným spoločným oslavám sa nevedela vyjadriť. Svedkyňa ďalej uviedla, že o opatrovateľkách, ktoré sa starali o tetu vedeli od tety, a aj o tom, že si viedli zošit o tom, ako k nej chodili. Uviedla, že v čase, keď bola v zahraničí, kde pracovala, tetu navštevoval uY. alebo jej mama, ale Júlia povedala, aby pokojne išli domov, lebo je o ňu postarané, lebo od roku 2009 mala opatrovateľky, a mala zabezpečené obedy. Svedkyňa tvrdila, že predtým, kým ešte teta nemala opatrovateľky, chodili k nej celá rodina dosť často väčšinou len na návštevu, a to svedkyňa, jej mama, teta O., všetci tam prespávali na určitý čas, napríklad na víkend. Po smrti uja Jožka k nej chodili už aj vypomáhať, pomáhali jej s prácami v záhrade, v dome, s upratovaním. V čase, keď u bola svedkyňa u Y. nedávkovala jej lieky, pomáhala jej väčšinou v záhrade alebo v dome, lieky už mala nadávkované v dávkovači. Podľa tvrdenia svedkyne vzťah príbuzných k Y. bol dobrý, tetu mali všetci veľmi radi. K zdravotnému stavu JD. uviedla, že mala problémy so srdcom, mala cukrovku, pichala si inzulín, ale keď sa kontrolovala nepotrebovala každodennú starostlivosť, občas bola dehydrovaná a vtedy odpadla, ale inak bola plne mobilná a lieky užívala ráno, na obed a večer a dávkovala jej ich opatrovateľka do dávkovača, ale uviedla, aj, že videla, že ich dávkovala žalovaná. Svedkyňa nevedela povedať, kto varil Y. špeciálnu stravu, videla, že vždy bolo navarené. Ďalej uviedla, že záležitosti „na úradoch pre Y. vybavovala ona samotná a chodila tam sama, taxikom. K tráveniu sviatkov svedkyňa uviedla, že teta ich trávila s panN. že raz bola pani W. u tety X. a potom zase naopak, ale trávila ich aj so svojím bratom U. ktorý bol u nej dvakrát na vianočné sviatky.

27. V písomnom Čestnom prehlásení O.ko opatrovateľka) vyhlásila, že P.a stretávali, a ich vzájomný vzťah bol vzácny, vrúcny a maximálne úprimný až do smrti menovanej, keď pani BH. začali ubúdať a zdravie neslúžiť, sa pani W. postarala ako jediná o jej komplexnú starostlivosť, t.j. zabezpečila pre ňu opatrovateľskú službu na dobu kým bola v práci, donášku obedov, zabezpečila lieky, nákupy, varenie cez víkend, návštevy medicínskych zariadení, hospitalizácie a všetko čo s tým súviselo, prádlo, lieky, jedlo, pretože iba jej pani X. verila pri dávkovaní liekov. Svedkyňa ďalej uviedla, že P. v posledných rokoch boli v telefonickom kontakte každé ráno a osobne sa stretávali každý večer, aby skontrolovali glykémiu a pripravili druhú večeru, pričom sa ich vzťah ešte viac prehĺbil, pani X. si maximálne obľúbila pani W. dá sa povedať, že pani W.á bola jej najbližšou osobou a pani X. si bez jej prítomnosti nevedela predstaviť svoju existenciu, bola na nej fyzicky a psychicky závislá, spolu prežívali rodinné úspechy, osobné sklamaná, či choroby.

28. Z písomného vyjadrenia T. praktického lekára pre dospelých, spoločnosti L. zo dňa 6.11.2015, ktorý bol ošetrojúcim lekárom Y. vyplýva, že menovaná bola v ambulantnej starostlivosti pre kardiovaskulárne a metabolické choroby a ich komplikácie, bola liečená a dispenzarizovaná aj odbornými lekármi, pričom ako kontaktná osoba po smrti jej manžela bola suseda L., ktorá zabezpečovala predpisovanie, dávkovanie liekov, konzultovala jej diétny a liečebný režim a v prípade odoslania na odborné vyšetrenie, zabezpečovala aj poukazy na odborné vyšetrenia. Vo svojom stanovisku zároveň uviedol, že na inú

osobu počas pobytu P. ktorá by uvedenú starostlivosť pre Y. zabezpečovala, sa nepamätá. Ďalej uviedol skutočnosť, že Y.ola krátkodobo aj na C. konca decembra 2010 do marca 2011.

29. Na pojednávaní dňa 19.5.2016 bola vypočutá svedkyňa X. ktorá bola zamestnaná na opatrovateľskom úrade v mestskej časti W. v čase od 4.8.2009 do 28.5.2011, chodila k nej domov približne na dve hodiny, bolo to zhruba od 13.00 hod. do 15.00 hod. denne, ale majú aj osemhodinové opatrovateľské služby pre iných klientov. Pre pani X. vykonávala všetky práce, ktoré pani X. vyžadovala a v danej chvíli potrebovala, napr. okúpala ju, osprchovala, vyprala jej veci, uvarila večeru, pretože obedy jej nosili z mestskej časti z jedálne, robila jej spoločnosť, pomasírovala alebo ponatierala ju. Ale lieky pre ňu nedávkovala. Jej pracovnou náplňou boli teda činnosti od umývania okien až po hygienu, cez upratovanie, sprevádzanie. Inak ale svedkyňa uviedla, že okrem toho celú starostlivosť zabezpečovala pani W., ktorá sa o ňu starala potom, ako oni tam neboli. V čase, keď bolo treba, chodili s pani X. k lekárovi aj opatrovateľky, ale vždy tam automaticky bola aj pani žalovaná, túto návštevu u lekára zorganizovala žalovaná tak, že zavolała vedúcej, ktorá zabezpečila opatrovateľskú službu na pomoc žalovanej s pani X. u lekára. Svedkyňa potvrdila, že v čase, keď mala službu stretávala u nej žalovanú, ktorá jej priniesla nákupy alebo lieky, navarila večeru, ale chladnička bola v tom čase stále plná. Okrem toho Y. svedkyňa povedala, že žalovaná jej robila nákupy, lebo ona v tom čase už nebola schopná ísť do obchodu, chodila len s chodákom s tzv. „účkom“ alebo s barlami, ale bol aj čas, keď vôbec nechodila, pretože ju kolená veľmi boleli, len ležala. Čo sa týka jej rodiny, tak raz alebo dva krát pri rozvoze stravy svedkyňa stretla brata pani X. sedel u nej v kuchyni, avšak nebola si istá, či to bol stále ten istý brat. Ďalej uviedla, že Y. žalovaná spolu veľmi dobre vychádzali, videla ich nielen osobne, ale aj keď spolu telefonovali, žalovaná sa o ňu starala ako o svoju mamu, svedkyňa tento vzťah charakterizovala ako vzťah „matky a dcéry“. Svedkyňa ďalej uviedla, že jej pani X. hovorila o tom, že sa starala o syna pani W.j a hovorila o ňom, ako o svojom vnukovi. So žalovanou sa u pani X. stretávala často, míňali sa, keď svedkyňa odchádzala, tak pani W. prišla, alebo naopak. Svedkyňa uviedla, že videla pani Y. so žalovanou v kuchyni, sedeli pri káve, smiali sa, rozprávali sa, ale nevedela o čom. Svedkyňa tvrdila, že pani X. veľa o pani W. rozprávala a vždy sa tešila na návštevu pani W.

30. Na pojednávaní dňa 19.5.2016 vypovedala svedkyňa O. ktorá pracovala v neziskovej opatrovateľskej organizácii V. ako opatrovateľka, pričom okolo roku 2010 pracovala aj u panN. podľa potreby cez deň u nej pracovala tri a viac hodín, s nástupom od 8,00 hod. alebo od 12,00 hod., a v rámci opatrovateľskej činnosti upratovala, povysávala, vykonávala len drobné nákupy do najbližšieho obchodu, urobila hygienu pani X.j, niekedy pri tom museli byť dve, keď na tom bola pani X. zle, ďalej jej pomáhala pri varení, s prácami na dvore, chodila s pani X. k lekárovi tak, že sa s ňou odviezla taxíkom, niekedy išli aj dve ošetrovateľky, pretože mala barle a ťažko sa jej chodilo. Ošetrovanie u lekára zabezpečovala pani W. ona volala aj rýchlu lekársku pomoc, zabezpečila jej oblečenie do nemocnice, kúpila jej košeľu, pani X. sa s tým svedkyňa pochválila. Pre lieky pre pani X. chodila žalovaná, ktorá ich súčasne aj dávkovala. V čase, keď sa Y. mala zle, jediný kontakt mali na žalovanú. Svedkyňa uviedla, že pri príchode alebo odchode sa často míňala u pani X. Tvrdila, že jej Y. povedala, že cez víkend sa o pani X. starala žalovaná, začiatkom týždňa mala čerstvé pečivo. JD. sa pred ňou vyjadřila, že je veľmi rada, že má pani W. a vo všetkom jej dôverovala, pretože jej príbuzní boli ďaleko od nej, tak ju považovala za svoju najbližšiu osobu. Uviedla, že pri stretnutí so susedou pani X. sa jej táto spýtala, že či pani W. je jej dcéra, pretože taký bol navonok blízky ich vzťah. Svedkyňa potvrdila, že u pani X. videla aj jej brata, ktorý sa u nej zdržal asi týždeň, pomohol jej s manuálnymi prácami v záhrade, pričom panN. aj vtedy zabezpečila obedy, alebo navarila vo veľkom hrnci a pani X. jej povedala, že to navarila žalovaná aj pre jej rodinu, postarala sa teda aj o jej brata. Vzťah medzi pani X. svedkyňa popísala ako veľmi blízky a úprimný vzťah, napr. keď bola žalovaná na dovolenke a mala sa vrátiť, pani X. sa tak veľmi tešila, že jej kázala navariť nejakú dobrú polievku „že už prídu“. Pani Y. mala veľmi dobrý vzťah aj s deťmi pani W.. Na záver uviedla, že mali veľmi pekný vzťah, ani niektorá dcéra sa tak nepostará o svoju mamu ako to svedkyňa pozorovala u žalovanej a Y.31. Na pojednávaní dňa 26.10.2016 vypovedala svedkyňa T. ktorá ako opatrovateľka zopár krát, nie pravidelne zastupovala svoje kolegyne pri opatrovaní pani Y. Svedkyňa potvrdila, že pani X. jej spomínala, že sa o ňu stará pani W. že pre ňu chodí na nákupy. Povedala jej tiež, že sama nemohla mať deti, ale že sa starala o deti žalovanej keď boli malé. Pani Y. a o žalovanej pred svedkyňou vyjadřovala v tom zmysle, žalovaná bola jej blízka osoba a že jej pomáha, keď tam oni nie sú. K vzťahu Y.j a jej rodinných príslušníkov svedkyňa uviedla, že ich nepoznala, ani ich pani Y. pred ňou nikdy nespomínala. K pracovnej náplni svedkyne u panN. patrilo umývanie riadov, povysávanie, nákupy, keď to bolo potrebné, občas aj varenie, ale nie vždy, často sa vykonával dohľad, svedkyňa sa však nevedela vyjadřit k otázke, či dávkovala lieky pre pani X. ale pamätala si, že dozerali na to, aby si zobrala lieky.

32. Na pojednávaní dňa 26.10.2016 právna zástupkyňa žalobcov uviedla, že sa nevyvrátilo tvrdenie žalobcov o tom, že pred uzavretím zmluvy so žalovanou, pani Y. ponúkla svoj spoluvlastnícky podiel

na odkúpenie žalobcom, ako ďalším podielovým spoluvlastníkom. Ďalej uviedla, že pani JD. odpredala nielen zákonný podiel dedičov, ale aj časť podielu, ktorý síce evidenčne bol vedený ešte na jej manžela, čo vyplynulo z notárskeho rozhodnutia z roku 1982, avšak s povinnosťou výplaty ostatným zákonným dedičom a terajším podielovým spoluvlastníkom. S predmetom konania to súvisí tak, že ešte v roku 2008, keď časť týchto parciel odpredávala, tak v kúpnej zmluve je uvedené, že ustupujúci podieloví spoluvlastníci teda dedičia, bude im vyplatená suma, je to tam presne uvedené, teda o tejto povinnosti z roku 2008 mala vedomosť a napriek tomu v roku 2010 uzavrela bez toho, aby ponúkla svoj spoluvlastnícky podiel ostatným podielovým spoluvlastníkom, tretej osobne. V konaní podľa žalobcov nebolo preukázané, že žalovaná je v obdobnom pomere, aby ju bolo možné považovať za osobu blízku v obdobnom pomere príbuzenskému vzťahu v priamom rade tak, ako to má na mysli ustanovenia § 116 Občianskeho zákonníka aj napriek tomu, že z dôkazov vyplynulo, že išlo o dobrý susedský vzťah a že si navzájom si zrejme poskytovali pomoc.

33. Právny zástupca žalovanej na pojednávaní dňa 26.10.2016 uviedol, že sa nad akúkoľvek pochybnosť preukázal pomer medzi žalovanou a právnym predchodcom žalobcov, ktorý bol obdobný ako príbuzenský. Dokonca aj z výpovedí žalobcov je zrejmé, že nezabezpečovali prípadne starostlivosť pre pani X., že sa nezaujímali o svoju príbuznú, a tento nárok je otázka len majetková, cíti sa ukrivdení, pretože podľa ich predstáv prišli takto o majetok, ktorý im mal nejakým spôsobom patriť. K námietke o nevyplatení ustupujúcich dedičov uviedol, že vo vzťahu k predmetu sporu je nerelevantná. Žiadal žalobu ako nedôvodnú zamietnuť, a priznať náhradu trov konania.

Aplikované z á k o n n é ustanovenia :

34. Podľa § 136 ods.1 Občianskeho zákonníka vec môže byť v spoluvlastníctve viacerých vlastníkov.

35. Podľa § 140 prvá veta Občianskeho zákonníka ak sa spoluvlastnícky podiel prevádza, majú spoluvlastníci predkupné právo, ibaže ide o prevod blízkej osobe (§ 116, 117).

36. Podľa § 40a veta prvá Občianskeho zákonníka ak ide o dôvod neplatnosti právneho úkonu podľa ustanovení § 49a, § 140, § 145 ods. 1, § 479, § 589, § 701 ods. 1 a § 741b ods. 2, považuje sa právny úkon za platný, pokiaľ sa ten, kto je takým úkonom dotknutý, neplatnosti právneho úkonu nedovolá.

37. Podľa § 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka ak sa predkupné právo porušilo, môže sa oprávnený buď od nadobúdateľa domáhať, aby mu vec ponúkol na predaj, alebo mu zostane predkupné právo zachované.

38. Podľa § 116 Občianskeho zákonníka blízkou osobou je príbuzný v priamom rade, súrodenec a manžel; iné osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom sa pokladajú za osoby sebe navzájom blízke, ak by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne počítavala ako vlastnú ujmu.

39. Podľa § 229 CSP zákon č. 160/2015 Z.z. (ďalej v texte len „CSP“) právoplatné rozsudky ukladajúce povinnosť prejavu vôle nahrádzujú tento prejav.

40. Podľa § 191 ods.1 CSP dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo.

41. Podľa § 191 ods.2 CSP vierohodnosť každého vykonaného dôkazu môže byť spochybnená, ak zákon neustanovuje inak.

P r á v n y z á v e r :

42. Predkupné právo podielových spoluvlastníkov je založené priamo zákonom, preto hovoríme o zákonom predkupnom práve (na rozdiel od zmluvného predkupného práva, ktoré vzniká zo zmluvy podľa § 602 a nasl.). Má vždy priamo zo zákona vecnoprávny charakter ako právo, ktoré je spojené s vlastníctvom univerzálnych a singulárnych právnych nástupcov povinnej osoby. Jeho existencia však sama osebe neobmedzuje dispozíciu vecou, pretože do tých čias, kým sa osoba dotknutá úkonom, pri ktorom sa nerešpektovalo predkupné právo, nedovolá neplatnosti právneho úkonu (§ 40a), treba na tento úkon hľadieť ako na platný, so všetkými dôsledkami z toho vyplývajúcimi.

43. Podľa súčasnej právnej úpravy teda platí, že ak niektorý zo spoluvlastníkov prevádza svoj spoluvlastnícky podiel na inú než blízku osobu, ostatní spoluvlastníci majú naň predkupné právo.

44. Ak porušil niektorý z podielových spoluvlastníkov povinnosť ponúknuť svoj spoluvlastnícky podiel ku kúpe ostatným spoluvlastníkom ako prvým a vykonal prevod svojho spoluvlastníckeho podielu na tretiu osobu (nie na osobu blízku), vystavuje sa spolu s treťou osobou osobitnej forme postihu uvedenej v § 40a Občianskeho zákonníka.

45. Práva a povinnosti z právneho vzťahu z predkupného práva vznikajú okamihom, keď jeden zo spoluvlastníkov (povinná osoba) chce svoj podiel scudziť a previesť ho na inú než blízku osobu.

46. Keďže v prípade zákonného predkupného práva podielových spoluvlastníkov ustanovenie § 140 Občianskeho zákonníka neobsahuje osobitnú úpravu, nič nebráni tomu, aby sa aj na tieto

vzťahy použila všeobecná právna úprava o predkupnom práve nachádzajúca sa v § 602 a nasl. Občianskeho zákonníka. V prípade porušenia predkupného práva je teda nutné pripustiť aj možnosť oprávneného spoluvlastníka domáhať sa alternatívne práva, vyplývajúceho mu z ustanovenia § 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Oprávnený spoluvlastník z predkupného práva má teda pri porušení povinnosti zo strany povinného spoluvlastníka na výber tri zákonné možnosti. Môže sa domáhať buď vyslovenia relatívnej neplatnosti zmluvy o prevode podielu zo spoluvlastníctva na tretiu osobu alebo sa môže voči nadobúdateľovi (tretej osobe) domáhať, aby mu predaný spoluvlastnícky podiel ponúkol za rovnakých podmienok, za ktorých ich kúpil od povinnej osoby. Ak tak nadobúdateľ dobrovoľne neurobí, môže sa domáhať na súde vydania rozhodnutia, ktorým sa pri kúpe nahradí prejav vôle nadobúdateľa (pozn. § 229 CSP, predtým § 161 ods. 3 O.s.p.). Treťou možnosťou je, že si ponechá predkupné právo, ktoré však začne pôsobiť až voči nadobúdateľovi. Treba zdôrazniť, že súbežné uplatnenie nároku podľa § 40a a § 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka je z právnej povahy veci vylúčené. Iné následky porušenia predkupného práva zákon nepripúšťa a preto zo zákona nemožno vyvodiť ani iný spôsob ochrany oprávneného spoluvlastníka, ktorého predkupné právo bolo porušené. (napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4 Cdo 48/2009, zo dňa 30. júna 2010).

47. Žalobcovia si v tomto konaní uplatnili nárok v súlade s § 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka, t.j. nahradením prejavu vôle žalovanej, ako nadobúdateľa spornej nehnuteľnosti pri uzavretí kúpnej zmluvy so žalobcami, ako dotknutými podielovými spoluvlastníkmi.

48. Pasívna legitímácia žalovanej je daná kúpnyimi zmluvami preukazujúcimi nadobudnutie sporných nehnuteľností.

49. Zo zhodných tvrdení strán v súlade s ust. § 186 ods.2 CSP mal súd za preukázané, že žalobcovia a právna predchodkyňa žalovanej, Y. boli podielovými spoluvlastníkmi v zmysle § 136 Občianskeho zákonníka.

50. Ďalej je nesporné, že právna predchodkyňa žalovanej Y. sa rozhodla svoje spoluvlastnícke podiely k nehnuteľnostiam previesť kúpnyimi zmluvami zo dňa XX.X.XXXX. (vklad bol povolený pod P. a zo dňa XX.XX.XXXX . (vklad bol povolený dňa XX.X.XXXX pod L. na cudziu osobu - na žalovanú (kupujúcu) bez toho, aby najprv ponúkla ostatným podielovým spoluvlastníkom (žalobcom v 1/ až 3/) tieto nehnuteľnosti na predaj, čím si nespĺnila povinnosť vyplývajúcu jej z ustanovenia § 140 prvá veta Občianskeho zákonníka.

51. V tomto spore ide teda o tvrdený prípad porušenia predkupného práva oprávnených spoluvlastníkov (žalobcov), ktorí sa ako podieloví spoluvlastníci v súlade s ust. § 229 CSP domáhajú nahradenie prejavu vôle žalovanej, ako predávajúcej na kúpnej zmluve.

52. Nakoľko v spore je preukázané, že podielová spoluvlastníčka žalobcov 1/ až 3/, t.č. už nebohá pani Y.reviedla svoje spoluvlastnícke podiely k nehnuteľnostiam zapísaným na I. žalovanú bez toho, aby predtým v rámci predkupného práva (§ 140 OZ) tieto ponúkla žalobcom 1/ až 3/, tak týmto žalobcom 1/ až 3/ vzniklo právo domáhať sa buď 1. vyslovenia relatívnej neplatnosti zmluvy o prevode podielu zo spoluvlastníctva na žalovanú, alebo 2. domáhať sa voči žalovanej aby im predaný spoluvlastnícky podiel ponúkla za rovnakých podmienok, za ktorých ich kúpila od pani Y.esp. 3. keďže k tomu nedošlo, tak si správne žalobcovia uplatnili právo na súde voči žalovanej vydaním rozhodnutia, ktorým by súd pri kúpe nahradil prejav vôle žalovanej (§ 229 CSP).

53. Spôsob, ktorý si na nápravu porušeného predkupného práva zvolili žalobcovia 1/ až 3/ zodpovedá zákonnej hmotno - právnej úprave (§ 136 ods.1, § 140 prvá veta, § 40a veta prvá, § 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka), ako aj procesno - právnej úprave (§ 229 CSP), a súčasne aj platnej judikatúre, na ktorú poukazoval vo svojom rozhodnutí odvolací súd, a s ktorou sa súd I. inštancie v celom rozsahu stotožňuje. Súd v prejednávacom prípade pri rozhodnutí o otázkach „kedy, akým spôsobom a v akej lehote možno vykonať (realizovať) dotknuté právo z predkupného práva“, t.j. o otázkach, ktorým sa uvedená judikatúra venuje, vychádzal zo zákonnej úpravy a platnej judikatúry, ktorá je odcitovaná v bodoch 54. až 61. tohto rozsudku.

Stanoviská zo s ú d n e j p r a x e k otázkam „kedy, akým spôsobom a v akej lehote možno vykonať (realizovať) dotknuté právo z predkupného práva“:

54. Zákon v prípade porušenia predkupného práva spoluvlastníka ponecháva oprávnenému spoluvlastníkovi voľbu, či vôbec, prípadne ktoré z riešení uvedených v písm. a/ až c/ zvolí, pričom jednotlivé nároky sa vzájomne vylučujú a oprávnený sa nemôže zároveň domáhať všetkých alebo dvoch z týchto nárokov. Porušenie predkupného práva však v žiadnom prípade neumožňuje oprávnenému domáhať sa na tom, kto predkupné právo porušil predaja veci, a to ani žalobou podľa § 161 ods. 3 O.s.p.. Podstata predkupného práva spočíva totiž v tom, že vlastník veci, pokiaľ sa rozhodne vec predajť, je povinný ju prednostne ponúknuť na predaj tomu, kto je z predkupného práva oprávnený.

Ponuku ku kúpe robí teda vlastník veci (povinný z predkupného práva) a záleží na oprávnenom, či ponuku prijme. Vlastník nemá povinnosť vec predať a túto povinnosť nemá ani v prípade, ak poruší predkupné právo a oprávnený sa účinne dovolá relatívnej neplatnosti zmluvy o prevode; táto povinnosť vec predať nie vynútiteľná. Preto právny názor dovolateľa, podľa ktorého právu zodpovedajúcemu § 140 Občianskeho zákonníka zodpovedá na strane prevádzajúceho spoluvlastníka povinnosť previesť na spoluvlastníka spoluvlastnícky podiel, ak toto právo spoluvlastník uplatní, aj nahradením vôle prevádzajúceho spoluvlastníka, nie je správny a prieči sa podstate a účelu ako práva vlastníckeho tak i práva predkupného (rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo/262/2009 zo dňa 28.10.2010).

55. V prípade porušenia predkupného práva je teda nutné pripustiť možnosť oprávneného spoluvlastníka domáhať sa alternatívne práva, vyplývajúceho mu z ustanovenia § 603 ods. 3 OZ. Oprávnený spoluvlastník z predkupného práva má teda pri porušení povinnosti zo strany povinného spoluvlastníka na výber tri zákonné možnosti. Môže sa domáhať buď vyslovenia relatívnej neplatnosti zmluvy o prevode podielu zo spoluvlastníctva na tretiu osobu alebo sa môže voči nadobúdateľovi (tretej osobe) domáhať, aby mu predaný spoluvlastnícky podiel ponúkol za rovnakých podmienok, za ktorých ich kúpil od povinnej osoby. Ak tak nadobúdateľ dobrovoľne neurobí, môže sa domáhať na súde vydania rozhodnutia, ktorým sa pri kúpe nahradí prejav vôle nadobúdateľa (§ 161 ods. 3 O.s.p.). Treťou možnosťou je, že si ponechá predkupné právo, ktoré však začne pôsobiť až voči nadobúdateľovi. Treba zdôrazniť, že súbežné uplatnenie nároku podľa § 40a a § 603 ods. 3 OZ je z právnej povahy veci vylúčené. Iné následky porušenia predkupného práva zákon nepripúšťa a preto zo zákona nemožno vyvodit' ani iný spôsob ochrany oprávneného spoluvlastníka, ktorého predkupné právo bolo porušené. Práva a povinnosti z právneho vzťahu zákonného predkupného práva v zmysle § 140 OZ sa stávajú aktuálnymi (vznikajú) až okamihom, keď jeden zo spoluvlastníkov sa rozhodne svoj podiel scudziť a vykonať jeho prevod na inú než blízku osobu. Momentom účinného dovolania sa relatívnej neplatnosti zmluvy o prevode podielu (vyslovením relatívnej neplatnosti) nastáva stav, ako keby právny úkon nebol urobený (obdobne ako pri absolútnej neplatnosti právneho úkonu). To znamená, že táto možnosť nápravy porušenia predkupného práva spôsobuje navrátenie vlastníckych práv do pôvodného stavu pred uzavretím relatívne neplatnej zmluvy, včítane práv a povinností vyplývajúcich z predkupného práva. Účinné dovolanie sa relatívnej neplatnosti nemá automaticky za následok vznik práv a povinností z právneho vzťahu z predkupného práva. Bez toho, aby sa povinný spoluvlastník z predkupného práva rozhodol znova svoj podiel scudziť, práva a povinnosti z právneho vzťahu predkupného práva nevznikajú. Chýba teda akýkoľvek zákonný podklad pre možnosť domáhať sa nápravy návrhom na nahradenie prejavu vôle povinného spoluvlastníka súdnym rozhodnutím v zmysle § 161 ods. 3 O.s.p. Dovolateľa sa preto mylne domnievajú, že v posudzovanej veci sa predkupné právo podielového spoluvlastníka môže „realizovať“ aj tak, že podielový spoluvlastník, ktorého predkupné právo bolo porušené, sa účinne dovolá relatívnej neplatnosti kúpnej zmluvy a súčasne sa domáha nahradenia prejavu vôle predávajúceho, ktorý sa po účinnom dovolaní relatívnej neplatnosti stáva opäťovne obligačno- právny vlastníkom (k týmto záverom pozri tiež R 19/1953 a R 121/1954 k obdobnej právnej úprave predkupného práva v ustanovení § 137 Občianskeho zákonníka z roku 1950 (zákon č. 141/1950 Sb.) (Najvyšší súd Slovenskej republiky 5Cdo/211/2009 zo dňa 31.8.2010).

56. Obecná právni úprava predkupního práva, tj. ustanovení § 602 a násl. ObčZ, se použije nejen v případech smluvního předkupního práva, nýbrž podpůrně i všude tam, kde zákonem stanovené předkupní právo neobsahuje zvláštní (specifickou) úpravu, tj. i pro případy zákonného předkupního práva podílových spoluvlastníků podle § 140 ObčZ. Předkupní právo podílových spoluvlastníků je založeno přímo zákonem a jako takové má věcnou povahu. Předkupní právo, které má věcněprávní povahu působí i vůči třetím osobám. Jestliže povinná osoba (jeden z podílových spoluvlastníků) věc zcizí bez toho, že by ji nabídl oprávněnému (dalšímu podílovému spoluvlastníku), nemá to za následek absolutní neplatnost smlouvy, na jejímž základě nabyvatel věc získal, ale oprávněný má možnost se dovolat relativní neplatnosti této smlouvy (§ 40a ObčZ) anebo se domáhat na nabyvateli (novém podílovém spoluvlastníku), aby mu věc nabídl ke koupi podle § 603 odst. 3 ObčZ. K tomu lze poznamenat, že v případě účinného dovolání se relativní neplatnosti smlouvy o převodu spoluvlastnického podílu nemůže se oprávněný spoluvlastník úspěšně domáhat, aby mu nabyvatel věc nabídl ke koupi, poněvadž ji (nabyvatel) platně nenabyl. Na základě výzvy oprávněného vzniká nabyvateli právní povinnost nabídnout oprávněnému věc ke koupi za podmínek, za kterých mu měla věc původně nabídnout povinná osoba (§ 605, § 606 ObčZ). Nesplní-li nabyvatel tuto povinnost, může se oprávněný domáhat u soudu, aby jeho projev vôle v tomto směru byl nahrazen soudním rozhodnutím vydaným podle § 161 odst. 3 OSŘ. Práva vyplývající z § 603 odst. 3 ObčZ a § 161 odst. 3 OSŘ může tudíž podílový spoluvlastník uplatnit, i když relativní neplatnost smlouvy, na jejímž základě nabyvatel věc získal, neuplatnil vůbec nebo ji sice uplatnil, ale vadně, resp. neúčinně. Předpokladem postupu

podle posledně uvedených ustanovení tedy není, aby se oprávněný nejprve dovolal relativní neplatnosti smlouvy o převodu spoluvlastnického podílu ve vztahu ke všem účastníkům smlouvy.. Otázku relativní neplatnosti předmětné smlouvy je třeba posuzovat jen jako otázku předběžnou (Najvyšší súd Českej republiky 22Cdo/831/2000).

57. Krajský súd potvrdil rozhodnutie súdu I. stupňa s tým, že súd prvej inštancie preukázané skutočnosti premietol do záverov o skutkovom stave (do tzv. skutkovej vety), z ktorej vyplýva, že Súd citoval §§ 80, 116, 140 OZ, ďalej §§ 39, 40, 40a OZ a dôvodil, že žaloba o určenie neplatnosti právneho úkonu, predmetom ktorého je vlastnícke právo k nehnuteľnosti, je právnym prostriedkom vlastníka na ochranu svojho vlastníckeho práva, ak je spôsobilá byť podkladom pre zmenu zápisu vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností. Uvedené závery sa primerane vzťahujú aj na spoluvlastníctvo (podielové a bezpodielové) podľa § 136 ods. 2 Občianskeho zákonníka s modifikáciou, ktorá zohľadňuje spoluvlastnícke vzťahy. Zjednodušené ponímanie ochrany vlastníckeho práva znamená ochranu vlastníka veci pred každým (erga omnes), kto do toho práva neoprávnené zasiahne (spravidla nevlastníkmi), ochrana spoluvlastníckeho práva je špecifická v tom, že chráni každého spoluvlastníka aj proti neoprávneným zásahom ostatných spoluvlastníkov. Zákonné predkupné právo k prevádzanému spoluvlastníckemu podielu podľa § 140 Občianskeho zákonníka má vecno- právne účinky (ius in rem), čo znamená, že pôsobí i voči právnemu nástupcovi - novému spoluvlastníkovi (kupujúcemu); v takom prípade potom hovoríme o tzv. vecnom predkupnom práve. Konkrétne právne následky porušenia predkupného práva sú závislé od druhu porušeného predkupného práva. Občiansky zákonník v § 603 ods. 3 stanovuje pri porušení predkupného práva primárne (všeobecné) pravidlo, ktorým je oprávnenému daná možnosť na nadobúdateľovi domáhať sa buď ponúknutia veci na kúpu alebo toho, aby mu zostalo predkupné právo zachované. Právna teória i prax je jednotná v názore, že následky ustanovenia § 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Pre prípad, ak povinný spoluvlastník nerešpektoval zákoné predkupné právo a svoj podiel previedol na inú, než blízku osobu bez toho, aby ho predtým ponúkol ostatným spoluvlastníkom, právny úkon, na základe ktorého došlo k prevodu spoluvlastníckeho podielu, zákon považuje za neplatný, v prípade, ak sa oprávnení spoluvlastníci jeho neplatnosti dovolajú (§ 40a Občianskeho zákonníka). Právnym dôvodom dovolania sa tejto neplatnosti je reparácia porušenia právnej povinnosti (náprava protiprávneho stavu) v podobe možnosti oprávneného subjektu v zákonných medziach realizovať predkupné právo, už ako subjektívne oprávnenie voči povinnému. Pokiaľ sa oprávnený v zmysle § 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka bude domáhať toho, aby mu bola vec ponúknutá na kúpu, má možnosť podať žalobu o nahradenie vôle povinného v zmysle § 161 ods. 3 O.s.p. Situácia, v ktorej bolo predkupné právo porušené avšak oprávnený z akýchkoľvek dôvodov nežiada bezprostredne nadobudnutie podielu na veci, je realizáciou druhej alternatívy § 603 ods. 3 OZ, ktorou oprávnenému zostáva zachované predkupné právo voči nadobúdateľovi (novému spoluvlastníkovi) v prípade, že tento sa rozhodne v budúcnosti vec predať. Prostriedkom na zabezpečenie tohto oprávnenia je samotný text zákona (viď § 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka), preto zo strany oprávneného nie je potrebné voči nadobúdateľovi iniciovať súdne konanie. Všeobecné nároky vyplývajúce z porušenia predkupného práva uvedené v § 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka ešte dopĺňa špeciálna úprava nároku vyplývajúceho z ustanovenia § 40a v spojení s § 140 Občianskeho zákonníka - možnosť domáhať sa neplatnosti právneho úkonu podľa § 40a Občianskeho zákonníka (rozsudok Krajského súdu v Košiciach 5Cdo/418/2016).

58. Z pohľadu ústavného súdu možno konštatovať, že sťažnosť je postavená na protichodnej judikatúre slovenských a českých súdov, hoci dodnes platné znenie § 140 Občianskeho zákonníka bolo ešte spoločným československým právnym predpisom. Slovenská judikatúra sa opiera o rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Cdo 102/2005 z 25. októbra 2005, podľa ktorého predkupné právo podielového spoluvlastníka sa uplatňuje aj pri prevode spoluvlastníckeho podielu na základe darovacej zmluvy, a to podľa argumentácie, ktorá vyplýva z už uvedeného rozsudku krajského súdu. Naproti tomu judikatúra českých súdov dáva ustanovenie § 140 Občianskeho zákonníka do súvislosti s ustanovením § 602 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého kto predá vec s výhradou, že mu ju kupujúci ponúkne na predaj, keby ju chcel predať, má predkupné právo. Dospieva k názoru, že hoci sa v ustanovení § 140 Občianskeho zákonníka zakotvuje zákoné predkupné právo v súvislosti s prevodom (nie teda predajom, resp. zámenou) spoluvlastníckeho podielu, napriek tomu treba vzhľadom na ustanovenie § 602 ods. 1 Občianskeho zákonníka vychádzať z toho, že i ustanovenie § 140 Občianskeho zákonníka sa pri správnom výklade vzťahuje len na prípady predaja, resp. zámeny spoluvlastníckeho podielu, nie teda aj na prípady darovania. Podľa názoru ústavného súdu oba prezentované výklady sa javia ako legitímne a ústavne konformné. Zároveň možno konštatovať aj to, že oba výklady vzbudzujú aj určité pochybnosti. Českými súdmi zastávaný výklad, ktorý prevod spoluvlastníckeho podielu darovaním vyníma zo skutkovej podstaty § 140 Občianskeho zákonníka, dáva veľmi široký priestor na obchádzanie

zákonného predkupného práva podľa § 140 Občianskeho zákonníka pomocou simulovaných darovacích zmlúv. Ďalšou argumentačnou slabinou tejto judikatúry sa javí ustanovenie § 602 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého také právo (predkupné právo) možno dohodnúť aj pre prípad iného scudzenia veci, než predajom. To znamená, že českými súdmi akcentované ustanovenie § 602 umožňuje zriadenie zmluvného predkupného práva aj pre prípad darovania. Slovenská judikatúra môže vyvolať výkladové problémy v súvislosti s realizáciou zákonného predkupného práva podľa § 140 Občianskeho zákonníka v prípade, keď spoluvlastník chce svoj spoluvlastnícky podiel previesť bezodplatne. Možno zhrnúť, že výklad problematiky, ktorý si osvojil krajský súd, si vzhľadom na svoju ústavnú konformnosť nevyžaduje zásah ústavného súdu (uznesenie Ústavného súdu SR II ÚS 186/2012 zo dňa 21.6.2012).

59. Zákonné predkupné právo k prevádzanému spoluvlastníckemu podielu podľa § 140 OZ má vecnoprávne účinky (ius in rem), čo znamená, že pôsobí i voči právnenému nástupcovi - novému spoluvlastníkovi (kupujúcemu); v takom prípade potom hovoríme o vecnom predkupnom práve. Konkrétne právne následky porušenia predkupného práva sú závislé od druhu porušeného predkupného práva. Občiansky zákonník v § 603 ods. 3 stanovuje pri porušení predkupného práva všeobecné pravidlo, ktorým je oprávnenému daná možnosť na nadobúdateľovi domáhať sa buď ponúknutia veci na kúpu alebo toho, aby mu zostalo predkupné právo zachované. Sekundárnym - špeciálnym oprávnením z porušenia predkupného práva je právo oprávneného na reparáciu protiprávneho stavu do právneho stavu, aký tu bol pred jeho porušením - t. j. navrátením do pôvodného stavu, k čomu môže slúžiť inštitút dovolania sa relatívnej neplatnosti (§ 40a OZ). Odvolací súd zdôrazňuje, že zo žiadneho zákonného ustanovenia, ani súdnej praxe nevyplýva akékoľvek poradie, či favorizácia ktorejkoľvek voľby s vyššie uvedených prostriedkov právnej ochrany oprávneného spoluvlastníka, i keď je nevyhnutné posúdiť, či tento zvolil procesne prípustný spôsob tejto ochrany. Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu v konaní o určenie relatívnej neplatnosti právneho úkonu pre porušenie zákonného predkupného práva podľa § 140 OZ (vecnej povahy) ide preto len o posúdenie, či podaná žaloba je vhodným, účinným a správne zvoleným procesným nástrojom ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva, resp. či nevyvoláva zbytočne konanie, po ktorom bude nasledovať ďalšie. Žaloba o určenie neplatnosti právneho úkonu, predmetom ktorého je vlastnícke právo k nehnuteľnosti, je teda jedným z právnych prostriedkov vlastníka na ochranu svojho vlastníckeho práva, ak je spôsobilá byť podkladom pre zmenu zápisu vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností. Uvedené závery sa primerane vzťahujú aj na spoluvlastníctvo (podielové a bezpodielové) podľa § 136 ods. 2 Občianskeho zákonníka s modifikáciou, ktorá zohľadňuje spoluvlastnícke vzťahy. Odvolací súd poukazuje na doterajšiu judikatúru, podľa ktorej všeobecná trojročná premlčacia doba na dovolanie sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu začína plynúť dňom kedy došlo k uzavretiu právneho úkonu. Premlčacia doba na dovolanie sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu by uplynula preto dňom 24. 05. 2008, pričom z obsahu spisu jednoznačne vyplýva, že k dovolaniu tejto relatívnej neplatnosti došlo skôr, teda v zákonnej trojročnej lehote, vid' aj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 37/2007 (rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16Co/281/2015 zo dňa 21.4.2015).

60. Predkupné právo spoluvlastníka nie je prekážkou prevodu vlastníctva na nového nadobúdateľa, aj keď predávajúci scudzenú vec najprv ponúkol na kúpu tomu, kto k nej mal predkupné právo. Predkupné právo spoluvlastníka je vecným právom, ktoré pôsobí proti tretím osobám, ale porušenie tohto práva nerobí zmluvu zo zákona neplatnou alebo neúčinnou a nebráni tomu, aby podľa tejto zmluvy prešlo na kupujúceho vlastnícke právo. Predkupné právo má v tomto smere účinok len vtedy, keď sa s úspechom uplatnilo. V prípade, že predávajúci nerešpektoval predkupné právo oprávnenej osoby, prislúcha jej nárok domáhať sa od kupujúceho, aby jej vec, t.j. vlastníctvo k nej, prenechal. Týmto nárokom, ktorý prislúcha proti každému nadobúdateľovi veci zaťaženej predkupným právom, sa vecná povaha predkupného práva vyčerpáva (R 19/1953).

61. V citovanom ustanovení § 140 Občianskeho zákonníka je v jeho prvej vete zakotvená povinnosť spoluvlastníka, zamýšľajúceho previesť svoj spoluvlastnícky podiel, ponúknuť tento svoj spoluvlastnícky podiel - ostatným spoluvlastníkom - „ak sa spoluvlastnícky podiel prevádza, majú spoluvlastníci predkupné právo“ (ak nejde o prevod blízkej osobe). Títo sa majú predovšetkým dohodnúť o výkone predkupného práva. Iba v prípade, ak k takejto dohode medzi nimi nedôjde, majú následne (teda vtedy, ak sa o výkone predkupného práva nedohodli) právo vykúpiť podiel pomerne podľa veľkosti spoluvlastníckych podielov. Takáto postupnosť - po realizácii ponuky dohoda a podmienenosť práva výkupu podielu pomerne podľa veľkosti podielov skutočnosťou, že sa spoluvlastníci nedohodnú, zodpovedá zneniu druhej vety tohto ustanovenia: „ak sa spoluvlastníci nedohodnú o výkone predkupného práva, majú právo vykúpiť podiel pomerne podľa veľkosti podielov“ (rozhodnutie Občianskeho kolégia NS SR sp.zn.č. 7 MCdo 1/2013 z 28.05.2014).

62. Z výsledkov vykonaného dokazovania je nesporné, že Y. previedla svoje vlastnícke právo k nehnuteľnostiam zapísaným na I. dňa XX.X.XXXX a dňH. na tretiu osobu, na žalovanú (ako kupujúcu) bez toho, aby svoje vlastnícke podiely najprv ponúkla ostatným podielovým spoluvlastníkom (žalobcom 1/ až 3/) na predaj, čím si nesplnila povinnosť vyplývajúcu jej z ustanovenia § 140 prvá veta Občianskeho zákonníka.

63. Súd sa preto zaoberal zistením, či výnimka zo zásady predkupného práva v zmysle tzv. „blízkej osoby“ (v osobe žalovanej ako nadobúdateľa), je v tomto spore preukázaná. Za týmto účelom súd vykonal dokazovanie výsluchmi strán sporu, výsluchmi svedkov, ale aj listinnými dôkazmi.

64. Na vysvetlenie pojmu „blízke osoby“ súd uvádza, že ide o pojem súkromného práva, ktorý zasahuje do viacerých právnych odvetví (občianske, trestné, rodinné) a spoluurčuje aplikáciu právnych noriem odvolávajúcich sa na blízke osoby. Určité pravidlo správania sa (napr. predkupné právo) sa totiž neuplatní, ak sa preukáže, že medzi konajúcim a ďalšou osobou jestvuje vzťah blízkych osôb.

65. Blízke osoby v zmysle ustanovenia § 116 Občianskeho zákonníka rozdeľujeme do dvoch skupín :

1. príbuzní v priamom rade, súrodenc a manžel,
2. iné osoby.

66. Ad 1: Príbuzní v priamom rade sú príbuznými bez obmedzenia, t.j. príbuznými sú všetci predkovia a potomkovia, ďalej sú to súrodenci (bez významu, či ide o plnorodých alebo polorodých súrodencov, ktorí majú len jedného spoločného rodiča), a manžel. Tieto osoby sú blízkymi osobami bez akýchkoľvek ďalších podmienok, t.j. postačuje, ak sa preukáže vzťah potomka a predka, súrodenecký pomer alebo manželstvo. Do tejto skupiny patria aj vzťahy, ktoré sa vytvárajú osvojením (na ktoré poukázal odvolací súd).

67. Ad 2: Iné osoby sú blízke osoby na základe určitých faktických vzájomných väzieb, pričom musí medzi nimi existovať buď :

a) rodinný pomer, t.j. akýkoľvek príbuzenský vzťah, ktorý nemožno zaradiť do prvej skupiny, pri ktorom zároveň musí byť kumulatívne splnená podmienka, že ujmu, ktorú by utrpela jedna z osôb, by druhá z nich dôvodne pocítovala ako vlastnú ujmu alebo

b) obdobný pomer, pri ktorom už nejde o príbuzenský vzťah, ale pri ktorom musí takisto byť kumulatívne splnená podmienka, a to, že vzájomný citový vzťah týchto osôb musí byť natoľko intenzívny, že ujmu, ktorú by utrpela jedna z týchto osôb, by druhá z nich dôvodne pocítovala ako svoju vlastnú.

68. Tento tzv. obdobný pomer treba skúmať so zreteľom na skutočnosť, ktorá určuje vznik vzťahu medzi týmito osobami. Môže ísť o osoby žijúce s niekým v spoločnej domácnosti, ktoré s ním nie sú príbuzné, ale s ktorým vytvorili si vzťah obdobný rodinnému vzťahu, alebo to môžu byť aj osoby nežijúce v spoločnej domácnosti (nejde o určujúce zistenie), ale ktoré si na základe spoločných záujmov, činností vytvorili také faktické väzby, že tento možno považovať za vzťah obdobný rodinnému vzťahu.

69. Príkladmo teda právna teória uvádza, že môže ísť o vzťah pestúna k dieťaťu, opatrovníka k opatrovancovi, manžela k dieťaťu manžela, ktoré nie je aj jeho dieťaťom, a pod., čo znamená, že okruh týchto osôb nie je zákonom predpísaný a teda, pri splnení zákonom stanovených predpokladov, po 1. faktické vzájomné väzby a po 2. silná intenzita vzťahu, sem patria aj iné, ako príkladmo vymenované osoby. Záver o tom, kto patrí, či nepatrí do kategórie „blízkych osôb z obdobného pomeru“ je vecou posúdenia konkrétneho prípadu a nedá sa zovšeobecniť.

70. V prípade odporovateľnosti právnych úkonov (§ 42a OZ) zákon v zmysle rozširujúceho výkladu „blízkej osoby“ napríklad umožňuje previesť spoluvlastnícky podiel aj na právnickú osobu, ktorá je považovaná za blízku osobu, pričom sa tu nepredpokladá žiadne príbuzenstvo (viď rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22 Cdo 1143/2000, rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 21 Cdo 2192/2001).

71. Súd sa z toho dôvodu zaoberal zistením kvality, intenzity a vzájomnosti vzťahu žalovanej a Y., aby na základe toho posúdil, či došlo k porušeniu predkupného práva žalobcov pri uzavretí kúpnych zmlúv v roku 2010 medzi Y. a žalovanou.

72. K záveru o zákonom vyžadovanej kvalite, intenzite a vzájomnosti vzťahu žalovanej a Y., čo sú podstatné skutočnosti pre správne vyhodnotenie ich vzťahu (z tohto pohľadu nie až taký podstatný vzťah príbuzných k Y. súd dospel na základe týchto jednotlivých vyjadrení strán sporu, ale aj z výpovedí svedkov :

- žalovaná vo vyjadrení zo dňa 1.2.2013 uviedla, že s Y. sa poznali od roku 1980, od kedy sa začali pravidelne stretávať, a ich vzájomný vzťah bol od počiatku vzácny, vrúcny a maximálne úprimný až do smrti menovanej, a okrem vzájomnej pomoci mali medzi sebou nadštandardný vzťah, napr. aj deti žalovanej, oslovovali panN.abka a žalovaná bola jej najbližšou osobou, bola na nej psychicky a fyzicky závislá, spolu prežívali rodinné úspechy, osobné sklamaná, či choroby,

- dňa 28.2.2014 žalobca v 1.rade potvrdil, že žalovaná navštevovala Y.le nevedel z akého dôvodu, a ani ako dlho. Jeho vzťah k JD. bol formálny, ale nikdy medzi nimi nebolo žiadne napätie, teda ho nikdy o žiadnu pomoc nepožiadala, neregistroval od kedy bola chorá, videl ju prejsť po dedine, a cez tieto skutočnosti vnímal zdravotný stav Y., z čoho usúdil, že je pohyblivá, a nemá nejaké vážne ťažkosti. Nevedel povedať kde, kedy a s kým jeho teta trávila sviatky,
- žalobkyňa v 3. rade dňa 28.2.2014 vypovedala o tom, že s Y.a veľa rokov vôbec nestretávali, až od roku 2000 sa začali stretávať s jej manželom Y.o jeho smrti sa nenavštevovali, ale často spolu telefonicky rozprávali, na základe čoho vedeli o sebe navzájom veľa aj osobných vecí, z čoho usúdili, že ak aj W.i poskytli tete Julke nejakú pomoc v čase jej choroby, tak to robili za odplatu za to, že sa im ona starala o ich deti. Potvrdila, že jej teta sa starala o deti W. ako babka o svoje vnúčatá, cez deň boli u nej doma, dávala im jesť, starala sa o nich H. mohli chodiť do práce. Uviedla, že teta trávila sviatky s W.bo by sa to podľa nej „patrílo“,
- žalobkyňa v 2. rade dňa 6.5.2014 vo svojej výpovedi uviedla, že so strýkom a jeho manželkou pred viac ako 15-timi rokmi trávili dovolenky, neskôr ich vzťahy veľmi výrazne, zo strany Y. ochladli, a o vzťahu medzi Y. žalovanou nič bližšie nevedela povedať,
- svedkyňa Y. na pojednávaní dňa 6.5.2014 vo svojej výpovedi uviedla, že Y. jej hovorila okrem iného aj o žalovanej, ale nie v dobrom, napríklad aj o tom, že jej zobrala traktor, neskôr auto, nevrátila peniaze. Uviedla, že JD. opatrovala ju opatrovateľka, Z. jej nosili stravu a potom ju žalovaná len „odpratala“ do nemocnice, nič bližšie o zdravotnom stave Y.krem toho, že boleli nohy, však nevedela,
- Žalovaná vo svojej výpovedi dňa 6.5.2014 uviedla, že s Y. sa poznala od roku 1987, kedy hľadala pestúnku pre svojho syna, o ich dieťa sa X. starali asi 1 a pol roka, denne šesť hodín, takže sa medzi nimi vyvinul veľmi pekný vzťah, skoro až rodinný, napríklad každú nedeľu ich X. pozývali na kávu, každý deň sa stretávali, každé narodeniny, každé meniny, každé sviatky sa obdarúvali a strávili spoločne. K vzťahu jej detí k X. uviedla, že mali veľmi, veľmi dobrý vzťah, Y.olali babka, tento vzťah bol naozaj úprimný a vzájomný, ako rodina spolu všetko konzultovali a robili. Žalovaná sa spolu so svojim manželom v čase choroby starala nielen o Y. poskytovali mu konzultácie, zdravotnícke kontakty, chodili s nimi na kontroly, každý deň im nosili do nemocnice stravu a pomáhali ďalej aj počas domácej liečby, nosili stravu, a jej manžel pánD. pichal injekcie. O zdravotnom stave Y.alovaná vypovedala, že okolo roku 1990 bola u nej zistená veľmi silná cukrovka a veľmi vážna alergická porucha, pričom len žalovaná a jej rodina sa o ňu starali, chodila k nej, s ňou na vyšetrenia, a samotná Y.u uvádzala lekárom do správy ako kontaktnú osobu, po návrate z nemocnice jej žalovaná dávkovala lieky podľa predpisu lekárov. O Y. bola nielen namáhavá, ale aj psychicky náročná. Žalovaná jej pomáhala tak, že chodila predpisovať pre ňu lieky, chodila jej variť nielen cez týždeň, ale aj cez víkend, neskôr pre ňu zabezpečila donáškovú službu na donášku stravy pretože chodila do práce, ďalej jej zabezpečila opatrovateľku na dve hodiny, ako to chcela Y. pričom ona mohla mať opatrovateľku až 24 hodín denne, ale chcela ju mať len na dve hodiny. Dokonca, keď za ňou prišiel na návštevu brat U., tak navarila aj pre neho. Žalovaná vypovedala, že každý deň ráno telefonicky skontrolovala Y. či je v poriadku, keď sa jej niekedy zdalo že nie je v poriadku, šla k nej osobne, alebo poslala syna, raz napríklad nedvíhala telefón, nikoho nespoznávala, preto sa za ňou išiel pozrieť osobne, a zavolať k nej sanitku, inokedy požiadala susedu pani K.rípade potreby jej vybavovala nemocnicu, napr. neurológiu, potom kardiologické, potom aj ortopedické oddelenie,
- dňa 31.10.2014 svedok N. vypovedal o tom, že žalovanú a jej manželku pozná osobne zhruba 15 rokov, ale zhruba 30 rokov ich poznal z rozprávania svojich krstných rodičov, s ktorými telefonoval pravidelne jedenkrát mesačne a občas sa aj navštevovali a ktorí mu hovorili, že rodina W. je im veľmi blízka, a že sa o nich oboch starajú, nielen o Y., ale aj o Julianu, čo nedokázal nikto z ich blízkych. Ich starostlivosť spočívala v tom, že na nich dohliadali, zabezpečovali stravu, opateru, ale aj iné veci, napr. keď vypadlo kúrenie v dome, starali o psíka a hydinu Y., ktorú chovala až do svojej smrti, dokonca rodina W. pomohla Y. pri záchrane jej domu keď oň podvodcom prišla, ktorý následne darovala svojim súrodencom. Svedok sa vyjadril, že X. určito význame slova adoptovali, pretože rozprávali o zážitkoch ich detí, o ich vzájomnej pomoci, o trávení voľného času spoločne, napr. aj o tom, ako pán X. štiepiť stromy. Ohľadne majetkových záležitostí mu krstná mama JD. povedala, že ona sa pani W. jej rodine za ich osobnú starostlivosť odvdáčí.
- svedok U. dňa 27.3.2015 uviedol, že so sestrou mal dobrý vzťah, navštevovali sa dva - trikrát ročne, telefonovali spolu, väčšinou telefonovala jeho dcéra, vedel, že mala cukrovku, problémy z močovými cestami, často sa o týchto problémoch rozprávali. K osobe P.žalovanej) svedok uviedol, že nakolko jeho sestra bola bezdetná, tak pani W.j často opatrovala deti a od detstva sa podieľala na ich výchove, potvrdil, že žalovanú spoznal, keď bol u sestry, žalovaná chodievala k Y.j, stávalo sa aj to, že priniesol mäso alebo nejaké iné výrobky z Oravy, s ktorými sa sestra často podelila s pani W.oli to susedia, bývali od seba približne 200 metrov, zo začiatku ich vzťah bol dobrý, boli susedky a kamarátky, ale postupom

času sa podľa neho zhoršil, vraj jej žalovaná nevrátila požičanú sumu 500,-Sk, ani požičaný traktor a tiež podotkol, že peniaze (väčší obnos), ktorý mala jeho sestra nikto po jej smrti nenašiel, pričom panN. mala kľúče od domu jeho sestry Y.

- dňa 7.4.2015 svedkyňa X. známa žalovanej uviedla, že pri osobnom rozhovore Y. ktorú navštívila opakovane pred desiatimi rokmi v jej dome (pozn. súdu, t.j. v roku 2005), sa pani Y. veľmi pekne vyjadrovala o rodine W. ich deti nazvala vnúčatá, mala s nimi nadštandardný vzťah,

- dňa 7.4.2015 svedkyňa Q., žalobcu a žalovanej) uviedla, že pani Y. jej rozprávala o tom, ako sa žalovaná a celá jej rodina sa o ňu starali, a že v tom mala veľké šťastie, lebo už by nebola žila. Svedkyňa ďalej poukázala na to, že žalovaná mala o Y. starosť, stále ju telefonicky kontrolovala a keď sa k nej nevedela dovolať, kontaktovala svedkyňu, aby sa išla na ňu pozrieť, potvrdila, že žalovaná a Y. spolu varili, žalovaná jej nakupovala, vozila ju do nemocnice, starala sa o ňu a aj celá jej rodina, navštevovali ju, a to nielen v poslednom období, ale zhruba 20 rokov dozadu, trávili spolu sviatky, aj posledné výročie chystali spolu, kupovali si darčeky, aj pohreb zorganizovala žalovaná,

- dňa 24.9.2015 svedok IB. vypovedal o tom, že zo svojej funkcie starostu v období od roku 2006 do 2014 vie o tom, že žalovaná aj jej rodina dlhodobo navštevovali rodinu pánH. a tento stav pretrvával až do smrti pani X. jej zabezpečovala starostlivosť, t.j. vybavovala jej prostredníctvom zabezpečenia sociálnej starostlivosti pre občanov nielen stravu, ale aj opatrovateľskú starostlivosť, ale okrem toho aj rodina panN. jej bola nápomocná,

- dňa 24.9.2015 Y. (rodina žalobcov a suseda žalovanej) uviedla, že vzťah Y. a žalovanej bol dobrý, rozumeli si, teta ju mala rada, a aj jej deti, oslovovali sa navzájom pani X., čo bolo milé a dôstojné, Y. bola rada, že vedela od susedy informácie, pretože iní susedia ju nenavštevovali, pomáhali si aj v dobrom aj zlom, poznali sa veľmi dobre, vedeli si, čo si k sebe navzájom môžu dovoliť, žalovaná sa vždy po práci zastavila u nej aby sa jej pýtala čo je nové a ako sa má, a keď jej bolo zle, zavolała záchranku. O tetu Júliu sa inak starali opatrovateľky zhruba na štyri hodiny denne, ale vedela chodiť po izbe, vedela si dávkovať lieky, bola dosť čulá, od decembra 2010 do marca 2011 bývala u jej mamy P. o tom sa vrátila do W. v čase, keď bola u tety P. videla, že lieky jej dávkovala žalovaná. Svedkyňa uviedla, že panN. pomohla tete aj s domom, o ktorý prišla podvodom a za odplatu teta jej darovala stavebný pozemok na svojej záhrade pre jej syna, za ktorý vraj pani W. vyplatila nejakú sumu, ale ktorú jej teta späťne vrátila. Podľa jej tvrdenia vzťah príbuzných k Y. bol dobrý, tetu mali všetci veľmi radi, navštevovali ju. Svedkyňa potvrdila, že teta trávila sviatky s pani W. a jej rodinou ak, že raz bola pani W. a potom zase naopak, ale trávila ich aj so svojim bratom U. ktorý bol u nej dvakrát na vianočné sviatky,

- svedkyňa O. dňa 10.11.2015 (opatrovateľka Y. vyhlásila, že P.a stretávali, a ich vzájomný vzťah bol vzácny, vrúcny a maximálne úprimný až do smrti menovanej, pani W. jej zabezpečila komplexnú starostlivosť, t.j. opatrovateľskú službu na dobu kým bola v práci, donášku obedov, lieky, nákupy, varenie cez víkend, návštevy medicínskych zariadení, hospitalizácie a všetko čo s tým súviselo, prádlo, lieky, jedlo, pretože iba jej pani X. verila pri dávkovaní liekov, boli v telefonickom kontakte, každé ráno a každý večer sa osobne stretávali, vyjadřila sa, že pani W. bola jej najbližšou osobou a pani X. si bez jej prítomnosti nevedela predstaviť svoju existenciu, bola na nej fyzicky a psychicky závislá, spolu prežívali rodinné úspechy, osobné sklamaná, či choroby,

- ošetrojúci lekár Y.) dňa 6.11.2015 prehlásil, že menovaná bola v ambulantnej starostlivosti pre kardiovaskulárne a metabolické choroby a ich komplikácie, bola liečená a dispenzarizovaná aj odbornými lekármi, pričom ako kontaktná osoba po smrti jej manžela bola suseda L. ktorá zabezpečovala predpisovanie, dávkovanie liekov, konzultovala jej diétny a liečebný režim a v prípade odoslania na odborné vyšetrenie, zabezpečovala aj poukazy na odborné vyšetrenia,

- svedkyňa X. dňa 19.5.2016 uviedla, že okrem prác, ktoré vykonávala, celú starostlivosť o pani X. zabezpečovala pani W. ktorá sa o ňu starala potom, ako oni tam neboli, keď s ňou išli k lekárovi, tak vždy tam automaticky bola aj žalovaná, stretávala žalovanú u pani X. ktorej žalovaná priniesla nákupy, lieky, navarila večeru, chladnička bola v tom čase stále plná. Ďalej uviedla, že Y. a žalovaná spolu veľmi dobre vychádzali, videla ich nielen osobne, ale aj keď spolu telefonovali, žalovaná sa o ňu starala ako o svoju mamu, svedkyňa tento vzťah charakterizovala ako vzťah „matky a dcéry“. Svedkyňa ďalej uviedla, že jej panN. hovorila o tom, že sa starala o syna panN. a hovorila o ňom, ako o svojom vnukovi. So žalovanou sa u pani X. etávala často, míňali sa, keď svedkyňa odchádzala, tak pani W. prišla, alebo naopak. Svedkyňa uviedla, že videla pani Y. u žalovanej v kuchyni, sedeli pri káve, smiali sa, rozprávali sa, ale nevedela o čom. Svedkyňa tvrdila, že pani X. veľa o pani W. rozprávala a vždy sa tešila na návštevu panN.

- dňa 19.5.2016 svedkyňa O.) doplnila, že JD.a pred ňou vyjadřila, že je veľmi rada, že má pani W. a vo všetkom jej dôverovala, pretože jej príbuzní boli ďaleko od nej, tak ju považovala za svoju najbližšiu osobu, zhodnotila, že ani niektorá dcéra sa tak nepostará o svoju mamu ako to svedkyňa pozorovala

u žalovanej a Y.- dňa 26.10.2016 svedkyňa T. (opatrovateľka Y. uviedla, že jej pani X.pomínala, že sa o ňu stará pani W., že pre ňu chodí na nákupy, že sa starala o deti žalovanej keď boli malé, ale aj o tom, že žalovaná bola jej blízka osoba a že jej pomáha, keď tam oni nie sú. K vzťahu Y. a jej rodinných príslušníkov svedkyňa uviedla, že ich nepoznala, ani ich pani Y.ved ňou nikdy nespomínala.

73. Zo sumarizácie týchto výpovedí strán sporu a svedeckých výpovedí, ale aj z listinných dôkazov, mal súd preukázané, že žalovaná a Y. mali medzi sebou veľmi blízky vzťah, ktorý bol založený na vzájomnej dôvere, úcte a rešpekte, a okrem vzájomnej pomoci (pri výchove detí v prospech žalovanej alebo potom v chorobe a starobe v prospech Y.j) si navzájom poskytovali aj vzájomnú blízkosť a rodinnú atmosféru, vrátane rodinných príslušníkov, ktorí tento vzťah s nimi zdieľali, čo je charakteristické pre blízke osoby.

74. Podstatnou skutočnosťou, ktorá určila vznik vzťahu medzi žalovanou a pani Y.ola vzájomná úcta a rešpekt, na základe čoho prichádzala do úvahy vzájomná pomoc, blízkosť a rodinná atmosféra, ktorú zdieľali spoločne s ich rodinnými príslušníkmi dlhodobo, až do smrti pani Y. na základe čoho sa medzi nimi vytvorili také intenzívne faktické väzby, že možno ich vzájomný vzťah považovať za vzťah obdobný rodinnému vzťahu, t.j. za vzťah blízkych osôb.

75. Za relevantné okolnosti tohto prípadu súd považoval intenzitu vzájomného styku žalovanej H., či žili v spoločnej domácnosti (aj keď bez ohľadu na to, či žili v spoločnej domácnosti, pretože toto samo o sebe nie je určujúce) ďalej, aký záujem o seba navzájom prejavovali, ako sa navštevovali, ako a či si navzájom pomáhali v závažných prípadoch, v núdzi, v chorobe, v starobe a podobne.

76. Z faktického hľadiska žalovaná predstavovala pre pani Y.patrovníka“ (viď rozhodnutie Krajského súdu v Nitre sp.zn.č. 5Co/145/2013), nakoľko žalovaná preukázateľne pani Y. nielen zastupovala pred štátnymi orgánmi, ale bola kontaktnou osobou aj vo vzťahu k lekárom, k nemocnici, ale aj vo vzťahu k miestnemu úradu, a zároveň jej zabezpečovala komplexnú dennodennú starostlivosť a to až do času jej smrti. Je tiež nesporné, že žalovaná mala bezprostredný prístup do domácnosti pani Y., čo by nebolo možné, ak by pani JD. nepociťovala vo vzťahu k žalovanej dôveru, ako k osobe blízkej.

77. Vzhľadom na výsledky vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že vzťah medzi žalovanou a pôvodnou podielovou spoluvlastníčkou sporných nehnuteľnosí. je potrebné z hľadiska objektívno-spoločenského (spoločenskej morálky) posúdiť ako vzťah blízkych osôb v zmysle § 116 Občianskeho zákonníka, nakoľko boli v čase vzniku napadnutých právnych úkonov (v rokoch 2010 a 2011) splnené zákonné predpoklady, a to, že po 1. že vzťah žalovanej a Y. bol založený na faktických vzájomných väzbách, ktoré boli určené skutočnosťou podstatnou pre vznik ich vzťahu (vzájomná pomoc, blízkosť a rodinná atmosféra) a po 2. že kvalita a intenzita ich vzájomného vzťahu bola taká intenzívna, že každá z nich by bola dôvodne pociťovala ujmu tej druhej ako svoju vlastnú.

78. Na základe toho súd uzatvára, že predajom spoluvlastníckeho podielu Y. na žalovanú, ako na osobu blízku v zmysle § 116 OZ, nedošlo k porušeniu predkupného práva žalobcov (§ 140 prvá veta Občianskeho zákonníka), pretože zákon považuje vzťah spoluvlastníka k osobe blízkej za významnejší, ako vzťah k spoluvlastníkovi, v dôsledku čoho neobmedzuje spoluvlastníka pri dispozícii z jeho podielom vo vzťahu k osobe blízkej predkupným právom.

79. Zo zrušujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo nedôsledné a tým predčasné, nakoľko súd nevyhodnotil všetky dôkazy viažuce sa k predmetu konania, preto súd po vrátení veci opätovne prehodnotil všetky dôkazy navrhnuté stranami sporu a všetky dôkazy vykonané pred súdom, a to v súlade s ustanovením § 191 a nasl. CSP, na základe čoho so zreteľom na ustálenú rozhodovaciu prax súdov opätovne dospel k rovnakému právnenému záveru, preto žalobu ako nedôvodnú zamietol.

Stanoviská zo s ú d n e j p r a x e k otázke „blízkej osoby“:

80. Osobami navzájom blízky sa v tejto skupine bez ohľadu na príbuzenský osvojenecský, partnerský, či manželský pomer stávajú osoby na základe určitých fakticky daných vzájomných väzieb. Tieto osoby sú k sebe navzájom v pomere rodinnom, ide o príbuzných v nepriamom rade, alebo v pomere obdobnom, napr. zošvagrené osoby, avšak na druhej strane musí byť tiež splnená podmienka, že vzájomný pomer medzi týmito osoba je osobne predovšetkým citovo natoľko intenzívny, že by ujmu, ktorú by utrpela jedna z nich druhá pociťovala dôvodne ako vlastnú. Pokiaľ sa teda jedná o vyloženie pojmu osoby blízkej v zmysle § 116 veta za čiarkou, bude treba vždy posúdiť podľa okolností konkrétneho prípadu. V tomto zmysle môžu byť relevantné napr. okolnosti, aký vzájomný styk majú osoby, o ktoré ide, či žijú v spoločnej domácnosti aj keď toto samo o sebe nie je určujúce, aké sú ich domáce pomery, či prejavujú tieto osoby o seba záujem a aký, či si pomáhajú vzájomne v závažných prípadoch, núdzi, v chorobe, či v starobe a podobne (Krajský súd Trenčín, sp.zn.č. 5Co/207/2016).

81. Za vzťah obdobný pomeru rodinnému možno považovať najmä vzťah švagrovský (t.j. vzťah manžela k príbuzným druhého manžela), vzťah manžela k dieťaťu druhého manžela, vzťah druha a družky a

pod., tiež založený na tom, že jedna osoba druhej v minulosti zachránila život. V týchto prípadoch je však podmienkou, aby kvalita a intenzita skutočných vzájomných vzťahov osôb bola taká, že by ujma vzniknutá jednej z týchto osôb, bola druhou z nich dôvodne pociťovaná ako jej vlastná ujma; a popísaný vzťah pritom musí byť daný u oboch osôb navzájom (nestačí, ak pociťuje dôvodnú ujmu jednej z týchto osôb druhá z nich ako ujmu vlastnú bez toho, aby tomu tak bolo aj naopak). Záver o tom, či by ujmu, ktorú utrpela jedna z osôb k pomere rodinnom alebo obdobnom pomere rodinnému, dôvodne druhá z nich pociťovala ako ujmu vlastnú, je založený predovšetkým na citových väzbách týchto osôb a na ich intenzite. Za splnenie týchto podmienok majú iné osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom postavenie osôb k sebe navzájom blízkych bez ohľadu na to, či žijú v spoločnej domácnosti. Ak je pre posúdenie právneho úkonu významné, či k nemu došlo medzi osobami blízkymi, je nutné vzájomný vzťah účastníkov právneho úkonu posudzovať so zreteľom k okamžiku, kedy bol právny úkon urobený (Krajský súd Žilina sp.zn.č. 7Co/353/2017).

82. Iné osoby sú blízkymi osobami, ak sú navzájom v pomere rodinnom alebo obdobnom a ak by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu. Či jedna osoba bude pociťovať ujmu spôsobenú inej osobe ako vlastnú ujmu a či to pociťuje dôvodne, prislúcha uvážiť a rozhodnúť súdu. Pri tomto posudzovaní nemôže súd vychádzať z duševných stavov určitej osoby, ale predovšetkým z hľadiska objektívno-spoločenského, preto posudzuje, či z hľadiska spoločenskej morálky - prihliadajúc na všetky dôležité okolnosti prípadu - môže určitá osoba dôvodne pociťovať ujmu spôsobenú inej osobe ako vlastnú ujmu (Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky I. ÚS 51/2012-12).

83. V prejednáwanej veci je rozhodujúca druhá kategória osôb blízkych vyplývajúca z §116 Občianskeho zákonníka, ktorú tvoria iné osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom, ktorých vzájomné vzťahy sú na takej úrovni, že by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovala za vlastnú. V týchto prípadoch je teda podmienkou, aby kvalita a intenzita skutočných vzájomných vzťahov osôb bola taká, že by ujma jednej z týchto osôb bola druhou z nich pociťovaná ako jej vlastná, tento stav ale musí byť vzájomný (nestačí, ak pociťuje dôvodne ujmu jednej z týchto osôb druhá ako ujmu vlastnú, ale naopak by tak nebolo). Za splnenia tejto podmienky majú iné osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom postaveniu osôb navzájom blízkych bez ohľadu na to, či žijú v spoločnej domácnosti (Krajský súd Trnava sp.zn.č. 25Co/329/2016).

84. Podmienkou preukázania týchto zákonom ustanovených podmienok je súčasne splnenie podmienky, že tieto iné osoby sú navzájom v pomere rodinnom, napr. príbuzní v nepriamom rade : bratranec - sesternica, strýko, resp. teta - neter či synovec, alebo v pomere obdobnom, (napr. pomer zošvagrených osôb). Táto podmienka bola v preskúmvanej veci jednoznačne splnená. Blízkymi osobami sa však stávajú tieto ďalšie osoby len za splnenia ďalšej podmienky a to, že vzájomný pomer je osobne, predovšetkým citovo natoľko intenzívny, že by ujmu, ktorá by utrpela jedná z nich, druhá pociťovala dôvodne ako vlastnú ujmu. V takom prípade zákon považuje vzťah spoluvlastníka k osobe blízkej za významnejší, ako vzťah k spoluvlastníkovi, v dôsledku čoho neobmedzuje spoluvlastníka pri dispozícii z jeho podielom vo vzťahu k osobe blízkej predkupným právom (Krajský súd Prešov sp.zn.č. 9Co/40/2012).

85. Je-li vec ve spoluvlastnictví, náleží každému ze spoluvlastníků jen spoluvlastnický podíl. Zákon v § 140 ObčZ omezuje dispozici spoluvlastníka s tímto podílem, jde-li o převod tak, že preferuje zájem dalších spoluvlastníků na získání tohoto podílu. Ukládá proto spoluvlastníku, aby v případě, že hodlá spoluvlastnický podíl převést, nabídl jej nejprve ke koupi ostatním spoluvlastníkům. Pokud tuto nabídkovou povinnost nesplní, pak vzhledem k věcné povaze zákonného předkupního práva může se oprávněný spoluvlastník podle § 603 odst. 3 ObčZ buď na nabyvateli domáhat, aby mu věc nabídl ke koupi, anebo mu zůstane předkupní právo zachováno. Toto zákonné předkupní právo však nevzniká, převádí-li spoluvlastník svůj spoluvlastnický podíl na osobu blízkou. To znamená, že vztah spoluvlastníka k osobě blízké považuje zákon za významnější než vztah ke spoluvlastníkovi a spoluvlastníka při dispozici s jeho podílem ve vztahu k osobě blízké předkupním právem neomezuje (Najvyšší súd Českej republiky 22 Cdo 1836/2003).

86. V občianskoprávných vzťahoch má niekedy význam, či ich účastníci sú blízke osoby (prípadne príbuzné) alebo nie. Občiansky zákonník preto v § 116 vymedzuje pojem blízkych osôb (resp. príbuzných) a v § 117 ustanovuje, ako sa zisťuje stupeň príbuzenstva. Ustanovenie § 116 OZ rozlišuje osoby, ktoré sú navzájom blízke (príbuzní v priamom rade, súrodenci a manžel), a osoby, ktoré sa za určitých podmienok považujú za blízke (t. j. iné osoby). Touto rozličnou terminológiou sa má vyjadriť to, že niektoré osoby sú blízkymi osobami ipso facto, t. j. už v dôsledku príbuzenstva, resp. manželstva, iné až vtedy, ak budú splnené ďalšie podmienky. Blízkymi osobami sú: a) príbuzní, b) manželia, c) iné osoby, ak sú splnené ďalšie podmienky uvedené v ustanovení §116 OZ. Príbuznými osobami podľa § 116 OZ sú predovšetkým príbuzní v priamom rade (osoby, ktoré pochádzajú jedna od druhej - rodičia a deti,

prarodičia a vnuci) bez obmedzenia a z príbuzných v pobočnom rade len súrodenci. Do tejto skupiny osôb patria tak isto osvojiteľia a osvojenci, ktorí sú vždy osobami blízkymi bez ohľadu na to, aké sú medzi nimi skutočné vzťahy. Tieto osoby sú blízkymi osobami už z dôvodu príbuzenstva a nie je potrebná ďalšia podmienka; nie je ani potrebné skúmať, či ujmu, ktorú utrpel jeden z príbuzných, pociťoval druhý príbuzný (v priamom rade alebo súrodenc) ako vlastnú ujmu (pozri záver § 116 OZ). Príbuzenstvom sa rozumie vzťah predkov a potomkov a vzťah osôb pochádzajúcich od spoločného predka. Určenie stupňa príbuzenstva ustanovuje § 117 OZ. Blízkymi osobami sú ďalej - a to aj tu ipso facto, t. j. nezávisle od akejkoľvek ďalšej podmienky - manželia podobu trvania manželstva, bez zreteľa na to, či žijú spoločne alebo nie. Iné osoby sú blízkymi osobami za dvoch podmienok, a to, že: aa) sú navzájom v pomere rodinnom alebo obdobnom a bb) ak by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu. Či jedna osoba bude pociťovať ujmu spôsobenú inej osobe ako vlastnú ujmu a či to pociťuje dôvodne, prislúcha uvážiť a rozhodnúť súdu. Pri posudzovaní súd nebude vychádzať z duševných stavov určitej osoby, ale predovšetkým z hľadiska objektívneho a spoločenského. Posúdi teda, či z hľadiska spoločenskej morálky - prihliadajúc na všetky dôležité okolnosti prípadu - môže určitá osoba dôvodne pociťovať ujmu spôsobenú inej osobe ako vlastnú ujmu. Z toho istého hľadiska sa posúdi - ak to bude v danom prípade rozhodujúce - aj pojem ujmy. Do tretej skupiny osôb patria vzdialenejší príbuzní, druh a družka a opatrovník. Blízkou osobou je spravidla fyzická osoba. V súdnej praxi badať snahu rozšíriť pojem blízkej osoby, a to pomocou analógie (§ 853 OZ) i na právnické osoby. Z uvedeného vyplýva, že vzťah blízkych osôb sa zakladá jednak na príbuzenstve a na manželstve alebo ak ide o osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom, za predpokladu, že ich vzťahy vykazujú takú kvalitu, že by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovala ako ujmu vlastnú. Bývalí manželia, teda tí, ktorých manželstvo zaniklo rozvodom, môžu byť osobami blízkymi, len ak sú osobami v pomere obdobnom rodinnému pomeru a ak by ujmu, ktorú utrpel jeden z nich, druhý dôvodne pociťoval ako ujmu vlastnú (Krajský súd v Nitre sp.zn.č. 5Co/145/2013).

87. K námietke žalobcov, že na základe rozhodnutia Štátneho notárstva W. zo dňa 21.10.1982 a podľa dedičskej dohody, Y. a jej manžel nemohli voľne disponovať so spornými pozemkami (ktoré sú predmetom tohto konania) z dôvodu, že mali pri scudzení hoci aj časti pozemkov vyplácať žalobcov, ako odstupujúcich dedičov, súd uvádza nasledovné :

88. Podľa § 460 Občianskeho zákonníka dedičstvo sa nadobúda smrťou poručiťľa.

89. Podľa § 579 ods. 1 Občianskeho zákonníka smrťou dlžníka povinnosť nezanikne, ibaže jej obsahom bolo plnenie, ktoré mal osobne vykonať dlžník.

90. Rozhodnutie o vysporiadaní dedičstva, podľa ktorého sa preberateľom dedičstva - poľnohospodárskych pozemkov stáva jeden z dedičov s tým, že v prípade scudzenia pozemkov za náhradu sa táto rozdelí v rovnakom pomere medzi všetkých dedičov, možno považovať za obdobu (analógiu) zmluvy (dohody), ktorá zakladajúc majetkové právo zaväzuje nielen jej účastníkov, ale aj ich právnych nástupcov, a ktorá im umožňuje domáhať sa práv, resp. nárokov ňou založených, ak sa stanú splatnými. (Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. novembra 2003, sp. zn. 5 Cdo 96/2000).

91. Z rozhodnutia Štátneho notárstva W. zo dňa XX.XX.XXXX pod číslom konania J. vo veci dodatočného dedičstva po nebohej T. súd zistil, že dedičstvo - pozemky zapísané v k.ú.: W. s povinnosťou výplaty pre prípad výkupu, vyvlastnenia alebo iného speňaženia i čo i len z časti zo zdedených nehnuteľností ostatným spoludedičom, a to T. do 60 dní po obdržaní finančnej náhrady vo veľkosti ich zákonných podielov.

92. Na základe vyššie uvedeného súd dospel k záveru, že táto dedičská dohoda obsiahnutá v rozhodnutí Štátneho notárstva W. zo dňa XX.XX.XXXX neznamerala, že by JD. nemohli voľne disponovať s týmito pozemkami, pretože dohoda dedičov obmedzuje vlastníka len v tom zmysle, že je povinný vyplatiť sumu získanú zo scudzenia, t.j. z prevodu vlastníctva nehnuteľností (t.j. pri výkupe, vyvlastnení alebo iného speňaženia, napr. darovanie, výmena, zámena kedy sa vec odovzdá do vlastníctva inej osoby) v prospech ostatných ustupujúcich dedičov podľa veľkosti ich podielov, ale neobmedzuje ho na práve prevodu týchto zdedených nehnuteľností. Za scudzenie sa nepovažuje dedenie, pri ktorom dochádza k prechodu vlastníctva k nehnuteľnosti ku dňu smrti poručiťľa. Na strane ustupujúcich dedičov tak na základe tejto dedičskej dohody vzniklo majetkové právo, z ktorého si žalobcovia mohli uplatniť nárok na zapltenie prislúchajúcej sumy z kúpnej ceny priamo u Y. a v prípade neúspechu, aj na súde.

93. Z uvedeného teda vyplýva, že povinnosť výplaty ostatným dedičom vyplývajúca z dedičskej dohody zo dňa XX.XX.XXXX pre Y. prešla dedením spolu s vlastníctvom k týmto pozemkom po jeho smrti v roku 1999 na jeho manželku, ktorá na základe toho bola povinná vo vzťahu k ustupujúcim dedičom túto dohodu dodržať pri predaji týchto nehnuteľností žalovanej v roku 2010. Na základe toho súd záverom

udáva, že žalobcovia si svoj nárok na vyplatenie sumy z kúpnej ceny vo veľkosti svojho podielu mali uplatniť žalobou o zaplatenie (§ 80 písm.b) O.s.p., v súčasnosti § 137 písm.a) CSP), t.j. ako pohľadávku voči Y.otom, ako nastala splatnosť tejto pohľadávky v zmysle dohody dedičov z 21.10.1982. V tomto spore však žalobcovia žiadali nahradenie vyhlásenia vôle na uzavretie kúpnej zmluvy a dispozičné právo s predmetom konania je výlučne v rukách žalobcov.

94. Súd je napokon v súlade s ust. § 216 CSP viazaný žalobným návrhom žalobcu a prekročiť žalobný návrh a prisúdiť viac, než čoho sa strany domáhajú môže súd iba vtedy, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu, čo nie je prípad tohto sporu.

T r o v y konania :

95. Podľa § 262 ods.1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

96. Podľa § 255 ods.1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

97. Podľa zásad o náhrade trov konania (§255 CSP) priznal žalovanej nárok na náhradu trov konania vo výške 100 % (nakoľko bola v spore v celom rozsahu úspešná).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia, na Okresný súd Košice I., v 3 písomných vyhotoveniach (§ 362 ods.1 CSP).

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 CSP).

Podľa ust. § 365 ods.1 CSP odvolacie dôvody odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa ust. § 365 ods.2 CSP odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa ust. § 365 ods.3 CSP odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. - o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok).